Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...мнай 1921 оной ...брин 21-hэ гарана | № 270 (15593) | 1980 оной ноябриин 23, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

ТАБАН ЖЭЛЭЭ дабагтад

ХҮШЭР САГ ХҮДЭРЖҮҮЛЭЭ

...ирөөд жэлдэ hаалишанаар хүдэлжэ...гадаа олон юумэн үзэгдөө, баярлаха... бахардахашье сагууд ушарhан ааб... Тезд үнэрhэн үбэлжэлгын хүндэ хү... байдал хэзээдэшье мартагдахагүйгөөр ...малша зоной голдо хүрөө гээшэ. ...абэшье, «Муу юумэн hайн талатай бай...гдэгтэл, тэрэ бидэнние олон юумэндэ ...аа, хүдэлмэридэмнай хүдэржүүлээ гэ...элхэ байнаб. Мүн совхозоймнай хү...эрилэгшэдшье, мэргэжэлтэдшье энээн...hала hургаал абаа юм бээ.

...анай фермэдэ 240 үнеэн харуулhалагда...арбан hаалишад ажалладаг юм. Би 22 ...даажа байдагби. Фермымнай ажал ...дөө тооной гараар хэгдэдэг. Гансал ...ра сэбэрлэхэ транспортер хүдэлгэг...г юм. Тэжээл бүйлуулха цех бии. hаа...д тус тустаа боошхонууд соо бурдууг ...дэг гуримтай.

...үнэрhэн үбэлжэлгын үедэ хулhа, ожор...абшажа, тэрэнээ буйлуулаад, үнеэдээ ...ажэ гараа гээшэбди. Мүн нарhанай ...hэн өхэр абараа. Район соогоо ...ногой дуулhахада хүршэ Баргажанай ...до ошожо, тэрэнние бэлэдхэhэн бай...ни. Энэ хүдэлмэридэ бидэ hаалишад, ...шад ябалсаа hэмди. Хэды тиигэбшье, ...анай үбэлдөө үргүүлээ hэн. Зүгөөр ...ааз гарзалуулаагүй тооной гараабди. ...анай малшадайл оролдолгоор туйлаг...гэжэ.

...үнөө жэлдэ байдалнай эрид хубилаа, ...гараа. Совхознай үбhэ, силос, сенаж, ...мо хэзээ хэзээнэйхиhээ өхэөр бэлэд...абаа. Тиигэбшье энээгээр hанаагаа ...нгүй, совхознай хулhа, ожорhо, нар...й шэлбүүhэ бэлэдхэжэ захалаа.

...д үнеэднай үбэлдөө өхэөр туража ...ен хадаа саг соогоо үрэжүүлэгдээ...байжа, мүнөө hаагдадагынь үсөөн, ...д үбэл орой тугаллажа эхилхээр хү...рэ. Хэды тиимэ байбашье, hаагда...унеэдтээ силос, бардаа эдюулжэ, hү ...а түсэбөө дүүргэхэ гэжэ бүгэдөөрөө ...ционоби.

...өөрөө hү hааха табан жэлэй хү...аа түсэбтэ даабариие манай агууехэ ...а В. И. Ленинэй түрэhөөр 110 жэлэй ...дүүргээ hэм. Мүнөө үедэ hү hааха ...жэлэй даабариие сомоной Советэй ...й депутат Евдокия Базаровна Рад...коммунист, hаалишан Хандажап ...еевна Цыденова, «Хүндэлэлэй Тэм...орденто Дулма Очировна Лыгденова ...д дүүргээд байна. Энэ жэлдэ 246 ...нер hү hааха даабари намда үгтөө ...Арбан hарын дүнгөөр 211 центнер hүн ...ааа. Үлөвшэ хоёр hарада түсэбөө лаб ...гэ байхаб.

...ымнай коллектив эбтэй hайнаар ...дэг. Эндэ коммунистнуудай үүргэ ...Фермын арбан hаалишанай 7-ниинь ...нист юм. Фермые даагша, тэжээл ...улагша—коммунистнууд. Тиигэжэ бү...ина бүлэгые хүтэлбэрилнэб. Ажал ...гарahан бүхы асуудалые хамтаараа хэлсэжэ, дутуу дунданууда усадхажа байдагбди. Мүн түрүү дүй дүршэл хэрэглэхэ гэжэ оролдонобди.

Республикынгаа суута hаалишад Надежда Лазаревна Тадвашкина, Любовь Николаевна Седых гэгшэдтэй суглаа-зүблөөн дээрэ уулзахадаа, ходо хөөрэлдэжэ, дүршэл шедабариень ойлгожо абаха, тиигээд тэрэниие фермэдээ хэрэглэхэ гэжэ оролдогшоб. Илангаяа үнеэдээ зүбөөрэдеэгүүлхэ, hааха дүршэлыень халан абаабди.

Тиигэбшье манай хүдэлмэридэ hаад ушаруулдаг, шиидхэгдээгүй асуудалнууд үшөөл олон бии. Нэн түрүүн бидэнэр зунай бэлшээреэр муу байжа, эгээл hү hааха саг дээрээ доройтонобди. Манай фермын зуhадаг газарта бэлшээри даншье бирагүй. Харин энэ жэлдэ зуhаландамнай hарабша баригдажа, үнеэдтээ бурдууг бэлдэхэ аргатай болообди. Урдань иимэшье юумэн байгаагүй hэн. Ерэхэ жэлдэ тэндээ нэмэлтэ ногоон тэжээл үгэдэг болоо hаа, бүришье ехэ hүн hаагдаха гээшэ. Үгы гэбэл, үбэлжөөнэйнгөө дэргэдэ hайжаруулагдамал бэлшээри түхеэрхэ саг ерээ гэжэ hанагдана. Юрэдөө, зундаа hүеэ алдаха гээшэмнай бүтэхэгүй ябадал ааб даа. Энээндэ совхозой, районой хүтэлбэрилэгшэд анхарха бээ гэжэ hанагдана.

Хоёрдохёор, үнеэдээ оньhон аргаар hаадаг болохо, малай үүлтэр hайжаруулха, hаалишадай мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ hуралсал эмхидхэхэ гэхэ мэтэ асуудалнуудые шиидхэхээр болоо. Манай фермдэ үнеэ hааха түхеэрэлгэ үни хада тодхогдоhон аад, миин хаягдашанхай. Фермэдэмнай дүршэл шадабари ехэтэй, олон жилдэ хүдэлжэ байhан hаалишад олон. Теэд тэдэнэртэ шадабариинь зэргээр классность олгохо хүдэлмэри ябуулгданагүй. Мүнөө үедэ hү сэбэрлэхэ шүүр дээрэ табиха бүд, марли, үнеэдэй хүхэндэ түрхихэ тоhон гэхэ мэтэ дуталдана. Тэрээн дээрэhээ hүнэй шанар алдагдана. Энэ хэрэгтэ республикын хүтэлбэрилхы зургаанууд анхарха бээ гэжэ найдагдана.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабариие амжалтатайгаар бэлэүүлхын тула эдэ бүхы дутагдалнуудаа усадхаха, hү hаали дээшэлүүлхэ бүхы хэмжээнүүдые энээндэ хамаатай күнүүд, хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд—бүгэдөөрөө абаhан гэжэ бодоноб.

С. ТАРАСОВА,
Хурамхаанай районой Аргатын фермын hаалишан, КПСС-эй обкомой гэшүүн.

АЛТАШАД АМЖАЛТАТАЙ

КПСС-эй XXVI СЪЕЗДЫЕ ҮГТҮҮЛАН

Эдэ үдэрнүүдтэ Уакидай үйлэдбэриин участогай горнягууд горитой амжалта туйлаhанаа баяртайгаар мэдээсэбэ. Тэдэнэр алта суглуулха энэ жэлэйнгээ түсэб болзорhоонь урид дүүргээ. Үнгэрhэн октябрь hарада тус участогай горнягууд үнэтэ металл олзоборилхо дүрбэн hарын даабари бэелүүлhэн байна.

Эндэ илангаяа алта угаадаг шахтернуудай оригада ехэ илалта туйлана. Бүхы дээрээ дурсагдагша участогаи коллектив алтатай элhэ суглуулха түсэбөо бэелүүлээ юм. Түрүү бригаданууд—К. Попов, А. Луковкин гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг коллективүүд даабаряа 106—112 процент дүүргэhэн байна.

Мүн эндэ В. Тарасюк, В. Комогорцев, Ю. Лагерев, Н. Галкин, А. Деревцов, В. Федоров гэгшэд социалис мурысөөндэ дахяад шалгарhан байха юм. Мүнөө алташад партиин ээлжээтэ съездые шэнэ илалтаар угтаха хүсэлэнтэй, эршэмтэйгээр ажаллана.

А. ЦЫРЕНОВ.

Баунт.

ТҮРҮҮШҮҮЛ ОЛОШОРОО

Арбадахи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй эхинhээ хойшо Загарайн районой Эрхирэгэй совхозой hаалишад туйлаhан амжалтаяа улам батадхана. Илангаяа мүнөө үедэ, партиин XXVI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрээд байhан социалис мүрысөөндэ оролсоходоо, үнеэн бүриhөо hү ехээр hааhан hаалишад эндэ улам олошорно. Бүри hаяхан түс совхозой юhэн hаалишан hү hааха байгша онойнгоо түсэб уридшалан дүүргээ. Тодорхойлбол, Ц. Цыремпилова, Н. Дугарова, С. Степанова, Е. Ринчино, Х. Цыренова, Е. Степанова, З. Будаева, Т. Цыбиктарова, В. Сидорова гэгшэд хараалhан зорилгоёо хамагhаа урид бэелүүлбэ.

Район,ажахы дотороо дэлгэрhэн мүрысөөндэ онсо эрхимлэдэг hаалишан Е. Г. Степанова байгша ондо үнеэн бүриhөө хоёр мянган килограмм hү hааха түсэбөө арбан hарада сүм дүүргэжэ, энэ хугасаа соо үнеэн бүхэнhөө 2.593 килограмм hү hаагаа.

Эрхирэгэй совхозой hаалишад эдэ үдэрнүүдтэ hү hаалияа доошолуулангүй, сагаан эдеэ улам элбэгжүүлхээр эрмэлзэнхэй.

В. ЖИГЖИТОВ.

ТҮСЭБӨӨ ҮЛҮҮЛБЭ

Арбадахи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозой гахайшад амжалтатай hайнаар хүдэлжэ, муу бэшэ үрэ дүн түйлаба. Байгша ондо тэдэнэр бүхыдөө 9420 поршоонхо абажа түлжүүлхэ түсэбтэй байhан юм. Ган гасуур, тэжээлээр хомор жилдэ бүхы арга боломжөо зүбөөр хэрэглэhэнэй, габшагай шангаар ажаллаhанай ашаар гахайшад үнгэрhэн арбан hарын туршада 9459 поршоонхо түлжүүлжэ, жилэйнгээ түсэб үлүүлбэ.

Эндэ габшагай ажалаараа суурхаhан гахайшад олон даа. Жэшэлхэдэ, Ксеньа Михайловна Гомзякова, Галина Павловна Панькова гэгшэд хубиингаа табан жилэй түсэб үни хада дүүргээ юм. К. М. Гомзякова түсэбэй ehоор 3600 поршоонхо абаха аад, тэрэнээ 4940 болгоhон байна.

Гахай шахан таргалуулха хүдэлмэридэ З. С. Панькова, Е. К. Панькова гэгшэд мүн лэ үрагшатай hайнаар ажаллажа, нэмэлтэ шэгнүүр абаха түсэбөө үлүүлнэ. Нигэжэ эндэхи гахайшад ажахынгаа түрэндэ мяха худалдаха түсэб, даабариннуудаа бэелүүлхэ хэрэгтэ горитой хубитаяа оруулна.

М. САНДАНОВ.

Бэшүүр.

1982 ОНОЙ ТООСООГООР

Сэлэнгын модоной баазын Георгий Иннокентьевич Перовой хүтэлбэрилдэг бригада арбан нэгэдэхи табан жилэй түсэбөөр жилhээ. дээшэ саг соо худалнэ. Энэ бригадын гэшүүд табан жилэй даабариhаа гадуур 700 мянган кубометр модо хюроёдэхэ гэhэн дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгаяа дүүргэhэн тухайгаа hаяхана элидхэбэ. hайн hайхан хэрэг үүсхэдэг, ажалай түрүү онол арга нэбтэрүүлдэг тус коллектив бааза соогоо эгээн түрүүлэн бригадна подрядаар худалмэрилжэ захалhан юм. Предприятиин коммунистнууд тоосоото hунгалтынгаа суглаан дээрэ Георгий Иннокентьевич Перовые районой партийна конференциин делегалаар hунганхай.

Г. И. Перовой бригада болохоёо байгаа партиин XXVI съездын хүндэлэлдэ жилэй дүүрэтэр үшөө 25 мянган кубометр модо хюроёдэхэ гэжэ шиидээ.

Энэ бригадын үльгэр жишээ дагашад предприятила үдэрhөө үдэртэ олошоржо байнхай. Тэдэнэр баhал КПСС-эй XXVI съездын хүндэлэлдэ дээш дүүлэгдэhэн социалис уялга абажа, мурысөөндэ хам оролсоно. Тиигэжэ Сэлэнгын модоной баазын коллектив яhала үрэ дүнтэй гараба гээшэ.

Д. ГАРМАЕВ.

ЭРШЭЕЭ hУЛАДХАНГҮЙ...

Улаан-Удын Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилгын заводой барилгын управлениин коллектив гурбадахи кварталай дүнгөөр дамжуулгын гурбан Улаан тугта хүртэбэ. Тус коллектив республикын, городской болон районой мурысөөнүүдтэ илажа гараа. Табан жилэй түгэсхэхы жилэй hүүлшын кварталдашье заводой барилгашад эршээ hуладхангүй ажаллана.. Октябрь hарада 35 айлай байха гэр ашаглалгада оруулагдаhан байна. Энэ гэр тааруу зохидоор хэгдэhэн таhалганудтай, газаа таланшье hайханаар шэмэглэгдэнхэй. Мүнөө барилгашад тэрэ гэрэй хоёр хубие барижа байна. Далан айлай байха гэрэй нэгэ хубие КПСС-эй XXVI съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр барижа дүүргэхээр хараалаа. Тэдэнэр промышленна болон байрын гэрнүүдые бариха жилэйнгээ түсэб декабриин 25 болотор дүүргэхэ юм.

Манай корр.

ТАСС

ШЭНЭ hОНИН

АМГАЛАН ХЭРЭГЭЙ АША ТУҺАДА

ПРОТВИНО (Московско область). (ТАСС-ай корр. **Н. Железнов**). Ядерна физикын дэлхэйн ниислэлнүүдэй нэгэн —туйлай ехэ элшэ хүсэ шэнжэлдэг Физикын институдай научна тосхон социалис оронуудай тугуудаар шэмэглэгдэнхэй байба. Амгалан хэрэгтэ атомай элшэ хүсэ ашаглалгын талаар харилсаа холбоо бэелүүлхэ СЭВ-эй саг үргэлжын комиссиин 39-дэхи сессиин хүдэлмэри эндэ дүрбэн үдэрэй турша соо үргэлжэлөө. Аха дүү оронуудай эрдэмтэд болон мэргэжэлтэд атомна эрдэм, техникын шүхала шүхала шэглэлнүүдээр хэгдэhэн шэнжэлгэнүүд ба тодорхойлгонуудай үрэ дүнгүудые зүбшэн хэлсэhэн, ойрын жэлнүүдтэ бүтээхэ хүдэлмэреэ хараалhан байна.

— Социалис оронуудай мэргэжэлтэдэй мүнөөнэй үүлзалга амгалан хэрэгтэ атомые ашаглаха зорилготой манай үрэ түгэс харилсаа холбооной 20 жилэй зарим дүнгүудые мүн лэ согсолоо, — гэжэ Атомай элшэ хүсэ хэрэглэхэ СССР-эй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ А. М. Петросьянц хөөрэбэ.

— 1960 оной октябрьда түрүүшынгээ заседанида суглараа hэмди. Тиихэдэ олонхи оронуд атомна эрдэм болон техникын талаар түрүүшын лэ алхамуудые хэжэ байhан юм. Ядерна физикын, атомай элшэ хүсэнэй талаар национальна түсхай hүргүүлинүүд бүхы социалис оронуудта бии болоод, улам бэхижэжэ байнхай гэжэ мүнөө баталан хэлэхэдэ болохо. Эрдэм үхаанай энэ топ шэнэ hалбариин талаар социалис оронуудай хани холбоон ажалаа интернациональна ehоор хубаарилан бүтээлгын үлэмжэ hанн байhые. элдэб оронуудай научна ба инженернэ хүсэнүүдые ашаг үрэтэйгөөр нэгэдүүлгын дүй дүршэлые элирхэйлэн харуулна. «Интератоминструмент» гэжэ уласхоорондын ажахын эмхинн амжалтатай хүдэлмэри дээрэ хэлэгдэhэнэй үнэншэмэ тодо гэршэ болоно.

Манай оронуудай эрдэмтэд болон мэргэжэлтэд хамтын шэнжэлгэнүүдые хэхэ хамжаата хүдэлмэриеэ амжалтатайгаар хүгжөөн, экономикын тодорхой зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ эли бодо хубитаяа оруулна. Эдэнэй түйлалтануд элшэ хүсэндэ, медицинэдэ, геологидо, машина бүтээлгэдэ, хүдөө ажахыда үргэнөөр хэрэглэгдэдэг боложо байнхан. Энэ хубитань элшэ хүсэндэ хабаатай асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ илангаяа эли тодоор харагдана. Советскэ Союзда атомай элшэ хүсэ хэрэглэлгэ мүнөө электростанцинуудай хүсэ арьбадхаха шүхала эшэ нүхэсэл боложо байна. Энэ hалбари ГДР-тэ, Болгаридa, Чехословакида, Венгридэ, бусад оронуудта амжалтатайгаар хүгжөөгдэнэ.

Атомна эрдэм ба техникын элдэб hалбаринуудай талаар харилсаа холбоо алад саашадань хүгжөөхэ арга боломжонууд комиссиин заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. «Токамак» түхэлэй термоядерна реактор бүтээхэ хүдэлмэреэ хамтын хүсөөр ябуулжа үргэлжэлхэ гэжэ шиидхэгдэбэ. Урда тээнь ЧССР-тэй баталагдаhан хэлсээндэ нэмэлтэ болгон, ВНР ба НРБ-тэй договорнуудта заседани дээрэ гар табигдаа. Түйлай ехэ элшэ хүсэ шэнжэлдэг физикын институдай үндэhэ hүүри дээрэ гурба мянган миллиард электронвольт хүсэтэй, дэлхэй дээрэхи эгээн томо, түргэдхэхэсугларуулха комплекс барихын түла хэгдэжэ байгаа хүдэлмэри сессидэ хабаадагшадые ехээр hонинохуулбэ. Энэ шүхаг түхеэрэлгын дүхэригэй үтын хэмжээн ниислэл хотын Садово дүхэригтэй тэн болохо юм. Иимэ асари томо түхеэрэлгэ түйлай ехэ хүсэ шэнжэлдэг физикын талаар айхабтар нарин түршалгануудые хэхэ арга олгохо байха. Энэ түхеэрэлгые бүтээлгэдэ СЭВ-эй оронуудай хабаадаха арга боломжо түхай зүбшэлэлгэнүүд комиссиин заседани дээрэ эмхидхэгдээ.

Тэрэшэлэн Кубада, Вьетнамай Социалис Республикада атомна эрдэм ба техникын хүгжэлтые түргэдхэхэ түхай мэдээсэл комисси соносоод, зохихо шиидхэбэри баталан абаба.

ГАЗАРАЙ ҮРЭЖЭЛ hАЙЖАРУУЛХА

Газарай хүрьhэндэ үтэгжүүлгэ оруулhанhаа үргаса ехээр дулдыдаг гээшэ. Хими хэрэглэлгэ хадаа хүдөө ажахын ашаг үрэ дээшэлүүлтын шүхала нүхэсэлнүүдэй нэгэниинь болоно. Минскдэ үнгэргэгдэhэн бүхэсоюзна зүблөөн-семинар ороной колхоз, совхозуудта үтэгжүүлгэнүүдэй ашаг үрые дээшэлүүлхэ харгы замуудые зүбшэн хэлсэнэ.

«Сельхозхимия» нэгэдэлнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, эрдэмтэд, партийна болон совет хүдэлмэрилэгшэд тэрээндэ хабаадаба.

«Союзсельхозхимия» нэгэдэлэй түрүүлэгшэ, СССР-эй хүдөө ажахын министрэй орлогшо В. П. Никонов элидхэл хэбэ. Орон дотороо нинтэ агрохимическэ албаниие байгуулга хадаа хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ тухайда парти, правительствын саг үргэлжэ анхаралаа хандуулгын үшөө нэгэ гэршэ болоно гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Олонхи союзна республиканнуудай. хизаарнууд болон областьнуудай агрохимическэ подразделениинууд хүдэлмэреэ улам үргэдхэжэ, таряашадай найдамтай туhалагшад байhанаа харуулба.

Белоруссиин ССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ А. Н. Аксенов, КПСС-эй ЦК-гай хүдөө ажахын таhагые даагшын орлогшо И. К. Капустян зүблөөн-семинарай хүдэлмэридэ хабаадаhан байгаа.

(ТАСС).

...ЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЭ— ...ЮСАЛГАТАЙ ХАhА

ТЭЖЭЭЛЭЭ ГАМГҮЙ ГАРГАШАЛНА

...абрь hарын эхиндэ ун...гэн ажахынуудай ...калтэдэй, отделение ...гшэдэй. hаалиин фер...дые даагшадан зүб... Байгалан ОПХ-гай ...ор Н. Я. Макальский ...холэхэдээ, байгша ондо ...ай үбэлжэлгэ яhала hай...эмхитэйгээр эхилээ гэ...дэглөө бэлэй. Энэн...hайхалгүй hэн. Үшарынь ...а түс ажахы нёдондо...гэо орходоо нинтынгээ ...малда үүhэ тэжээл ...нөөсэлhэн юм. Илан...hолоомо. корнеплод ...сугуулагдаhан, силос, ...горитогоор бэлэдхэг...байгаа. Мүн ногооной ...анай гурил гаргаха ту...ье улуулэлгэhэн юм. ...й ерэхэдээ үбhэ тэжээ...лбэг энэ жилдэ дүр...гша ажахыда малайнь ...лгэ одоол hайнаар үн...гэжэ найдахаар бай...рэшэ. Теэд тэжээлээр ...ае hаа. үеэлжэлгэсэ ...нь hайнаар эмхидхэ...эндэ ямаршье үрэ га...й байба. Малшад, hаа...ая ажалые ehотой hай...эмхидхэжэ, бүхы ду...нуудыень дары үсалд...н үбэлжэлгэ бараг үн...ха юм. Энээндэ тус ...ая мэргэжэлтэд, үтэл...шэд онсо анхарал ...лаагүй байшоо. Илан...мүнөө үедэ hаалиин ...нуудтэ горитой бэрхэ...ушаруулагдажа, үбhэ ...ынь гам хайнагүйгөөр ...гаргажа байнхай. ...айдан хэлэбэл. Бере...hаалиин фермдэ хү...ерэхэдэмнай хашаа соонь адхашье hолоомон, үбhэн үгы байба. Үбэлжэлгын эхинhээ үрид ажахын фермэнүүдтэ тэжээлынь гүйсэд хүрэхөөр фермэнүүдтэ зөөгдөөгүй, нөөсэлгдөөгүй байгаа ха юм. Тиимэhээ мүнөө үбhэ. hолоомыень үдэр бүри трактораар асархатай сасуу малда үгтэнэ.

Тэжээлээ үридшалан нөөсэлөөгүй дээрэhээ энэ фермэдэ hолоомоёо эршэжэ, шанаржуулан бүйлуулаад эдюулхэ хүдэлмэри хааанаhаа ябуулагдаха бэлэй даа. Тэжээлэйнгээ цех соо миил талха тарианайнгаа зүйл будеэн үhанда холижо бэлдэнэ.

Мүнөө энэ ажахыда үнеэдынь силосэор хооллуулагдаhаар үнинэй. Тиибэшье hаа, эндэ тэжээлэй рационой зохёогдоогүй дээрэhээ үхэршэдынь даажа абаhан бүлэг малдаа силос хэм хэмжүүргүйгөөр, шадаал hаа хамагhаа ехээр эдюулхые оролдодог байба. Нигэжэ фермдэ ямаршье хиналтын үгы дээрэhээ тэжээлээ гамгүйгөөр гаргашална. Үхэршэдынь силос, үүhээ нигэжэ гамгүйгөөр малдаа эдюулхэдээ, үшөө саанамнай үбэлэй хэдэн hара, хабарай хахир саг бии гэжэ огто мартажархинхай байhандань гайхамаар. Богонихон болзор соо түс фермын дэргэдэ дарагдаhан силосэй гүрбаная нэгэ хубинь хоггүй эдюулэгдээд байнхай.

Тэрэшэлэн тугалшадынь холимог тэжээлээ үдэр бүри складhаа абангүй, бии байhыень тэрэ дороо хубаарилан абадаг заншалтай. Тиихэдээ тэжээлынь шэгнүүрээр бэшэ, харин мэшээгээр гү, али хүнэгөөр багсаамжалагдан хубаарилагдана. Ехэ нөөсэтэйгөөр, олон хоногой нормо, нэгэ доро абаhан тугалшадай энэ тэжээлээ ямараар гаргашалдаг байhаниннь баhал шалгагданагүй. Нигээд ерэхэдээ тугалнуудайнь талха тарианай зүйлөөр рационойнгоо ёhоор хооллуулагдадаг байhыень зүбөөр тодорхойлхын аргагүй.

Тобшолон хэлэбэл, эндэ малай тэжээлые шанга бүридхэлдэ абажа, тон зүбөөр хубаарилха фуражирай үгы дээрэhээ бүхы үбhэн, силос, талха тарианайнь зүйл таамагаар малда үгтэжэ, гамгүйгөөр гаргашалагдана гээшэ. Мүнөө үбэлжэлгын hаял эхилээд байхада «алтантай» сэнтэй тэжээлээ ингэжэ хэм хэмжүүргүйгөөр гаргашалагшадай саашадаа ямар байдалда орохоёо бодомжолдогүй байhандань гайхамаар лэ.

Эндэхи малай байра hайнаар дулаалагдаагүй, бүхы түхеэрэлгэнүүдынь хүсэд зуhабарилагдаагүй байба. Үнеэдэй ута байрада ороходо үбhэг тулама үhан... Хамадаг транспортёроёнь хобоо аргал шабаahаар дүүрэшэнхэй. Үхэршэдынь наг шэбхыень үдэр бүри зөөжэ гаргахын орондо байрын нэгэ буланда обоо хүбөө сомоод байдаг байшоо. hаядаа хүйтэржэ захалбал, энэнь барилдаhаар хүрэжэ, транспортёроо байха түмэр хүрэөөршье онгилжо абахын аргагүй болохол.

Мүн тугалнуудай, үнеэдэй тугаллаха байрануудта түмэр соргонуудынь гантажа, баhал үбдэгсөө үhан тогтонхой. Эндэ байра дулаасуулха электрокалориферүүдынь заhабарилагдажа бэлэн болоогүй зандаа. hаядаа, декабрь, январь hарануудта үнеэдэй олороо тугаллажа захалхада, задагай зайдан энэ байрадаа тугалнуудые лагаад байлгахань мэдэгдэнэгүй. Хэрбээ ойрын сагта дутагдалыень үсадхажа, бүхыдэнь бэлэн болгожо үрдеэгүй hаа. баhал тухашаржа, ядарүү байдалда орохонь холо бэшэл.

Мүн Тимлюйн фермдэ баhал нимэ дутагдал элирүүлэгдэг. Газаахи хашаа соонь тэжээл байхагүй. Тугалнуудайнь байра соохи үhанай соргонуул хүрэшэhэн, досоонь мүүхай, аргал шабаahандаа дарагдашанхай байгаа hэн. Эндэ бүхы байрануудынь заhабарилагдаагүй, дулаалагдаагүй зандаа. Ойрын сагта зохихо хэмжээ абаагүй hаа, hаяг гараhан тугалнуудаа захаhаань гарзалуулхань холо бэшэ.

Дүрсагдагша фермэнүүдтэ үхэршэдэй, hаалишадай ажалай журам hула гэжэ тэмдэглэлтэй. Заримдаа үхэршэдэйнь хэдэн хоногоор ажалдаа гарангүй, зайгуултаhанай гэмээр hүрэг малынь хэдэн хоногто хооллуулагдангүй байдаг байба.

Саашань хэлэхэдэ, эндэ асарагдаhан үбhэ, hолоомонь хашаа байнал гэжэ буулгагданхай, саhанда дарагдашоод байна. Тэжээлээ нэгэ тээшэнь, гуримтайгаар соможо, ябталха хүн эндэ үгы.

Байгалай ОПХ-гай фермэнүүдтэхи дутагдалнууд түхай үшөөшье олон баримтануудые тоолохоор. Теэд энээгээр сагаа барангүй, ямар үшарhаа нимэ дутагдалай усадхагдаагүй байhан тушаа тодорхойлон хэлэхэ хэрэгтэй.

Ажалдаа, илангаяа малай үбэлжэлгын харюусалгатай заhада хайша хэрэгээр хандаhан ябадал гол түлэб ажахын мэргэжэлтэдэй, хүтэлбэрилэгшэдэй гэмээр болоо гэхэдэ алдуугүй. Ушарынь хадаа үбэлжэлгын эхилhээр hара хахадай саг үнгэрбэшье, ОПХ-гай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд энэ харюусалгата хаhаяа үнгэргэхэ тодорхой түсэб табижа, зохихо хэмжээнүүдые мүнөө хүрэтэрөө хараалаагүй байба. Парткомой секретарь А. Кобылкиниаа, мүн ахамад ветврач П. Ивановhоо үбэлжэлгын үедэ хэгдэхэ хүдэлмэри түхай асуухадамнай. тодорхой харюу үгэжэ шадаагүй. Нигээд ерэхэдээ ажахын мэргэжэлтэд үялгата ажалаа hайн мэдэхэгүй байhанhаа гадна, өөрын түсэбгүйгөөр хүдэлнэ.

Малай үбэлжэлгэ шанга шалгалта гээшэ. Энэ хаhаяа hайн бэлэдхэлтэйгээр үнгэргэгшэд үбэлэй hарануудта заабол горитой амжалта түйладаг. Теэд тэжээлээ гамгүй гаргашалжа, малайнгаа байрануудые hайнаар бэлдээгүй, холын хараата түсэбгүйгөөр үбэлжэлгэдөө ороhон энэ ажахыда үрданайнь солын эрьежэ ерэхэнь хүшэрхэн байхал ха.

П. ГРИГОРЬЕВ.
«Байкальские огни» газетын редактор.

Кабанск.

ГЭЭГДЭГШЭДГҮЙГӨӨР ХҮДЭЛХЭ

гэhэн үряа доро Буряадай АССР-эй промышленностьда 1980 оной январь-октябрь hарануудай туршада дэлгэрhэн социалис мурысөөнэй дүн

Районууд	Продукци худалдаха түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)		Жилэй эхинhээ хойшо үйлэдбэрин ургалта	Предприятинуудай тоо		
					Продукци худалдаха түсэбөө дүүргээгүйшүүл	
	октябрь соо	жилэй эхинhээ хойшо		Бүхыдөө	октябрь соо	жилэй эхинhээ
Республика соо	92,4	99.0	103,8	176	70	78
тэрэ тоодо:						
Улаан-Удэ	93,9	100,04	103,7	45	19	17
районууд:						
Советскэ	86,7	100,3	100,8	13	4	4
Железнодорожно	98,4	100,0	105,5	17	4	5
Октябрьска	92,4	99,9	103,0	15	11	8
Баунтын	114,4	107,5	104 0	7	3	1
Баргажанай	74,8	103,4	105,2	11	4	4
Бэшүүрэй	83,3	100,3	99,4	7	4	4
Зэдын	103,4	101,3	98,4	5	2	2
Яруунын	68,9	105,9	92,2	6	3	2
Загарайн	94,5	96,0	110,0	13	7	9
Захааминай	99,2	102,3	96,4	8	3	4
Кабанскын	90.2	98,4	108,9	18	9	9
Хэжэнгын	53,2	87,0	96,8	7	5	3
Хурамхаанай	73,00	81,1	94,6	5	4	4
Хяагтын	100,2	89,7	93,8	11	4	5
Мухар-Шэбэрэй	54,4	92,3	78,7	4	3	3
Ахын	100,0	100.0	100,0	2	—	—
Прибайкалнин	86,2	100.1	101,3	9	4	2
Сэлэнгын	87,3	95,0	104,6	13	6	8
тэрэ тоодо:						
Гусиноозёрск хото	90,0	93,1	106,5	6	2	4
Хойто-Байгалай	42,0	70,2	78,4	5	1	1
Тунхэнэй	61,6	94,8	88.2	6	4	3
Улаан-Удын	75,4	91,4	103,0	12	3	7
Хориин	89,4	94,3	100,8	9	4	5

Ажаглалта: Республика дотор гансал өөрын баланстай предприятнууд харуулагдаба.

РАЙОННО ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИ

КОММУНИСТНУУД—ЭЛСҮҮЛХЫ ЕХЭ ХҮСЭН

Баргажанай районой партийна конференци боложо, КПСС-эй райкомой тоосоото үедэ ябуулһан худэлмэри тухай элидхэл партийн райкомой изгэдэхи секретарь **Л. Б. Раднаев** хэһэн байна. Хоёр жэлэй саада тээ 1978 ондо республикын эгээл үнинэй партийна организацийн дүшэн нэгэдэхи конференци болоо һааб даа. Үнгэрһэн энэ үеын байдалые шэнжэлэн харахада, район дотор холын хараатай хэмжээ ябуулганууд промышленностьда, худөө ажахыда бэлүүлэгдээ гэжэ түрүүлэн тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

КПСС-эй XXVI съездын, арбадахи табан жэлэй, мүн байгша оной октябрь һарада болоһон КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй тогтоолнуудые бодоторо бэелүүлэн, районойнгоо арадай ажахые улам саашадань хүгжөөхын, хүн зоной һуудал байдал һайжаруулхын, партийна эхин организацинуудые бэхижүүлхын, үзэл сурталай-хүмүүжүүлгын худэлмэрийн нүлеелхы үүргые дээшэлүүлхын тула тоосоото үе соо КПСС-эй райком, партийна эхин организацинууд горитой худэлмэри ябуулаа. Эдэ бүгэдэн тухай элидхэл соо, мүн делегадуудай хэлэһэн үгэнүүд соо дэлгэрэнгыгээр тэмдэглэгдээ.

Районой түрүү предприятигэжэ тоолгододог Баргажанай леспромхозой коммунистнууд партийна энэ хуралдаае ажалай эрхим амжалтатайгаар үгтаба гээшэ. Арбадахи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлее. КПСС-эй XXVI съездые нэрэтэй солотойгоор үгтахын түлее дэлгэрһэн социалис мүрысеендэ эдэбхитэй оролсоһон энэ коллектив табан жэлэй туршада, Эхэ орондоо 3,4 миллион кубометр модо бэлэдхэжэ, гүрэнэй түсэбтэ даабаряа даган хоног урид дүүргэжэ шадаба. Модо бэлэдхэгшэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысеендэ хам оролсоһон Журавлихын, Лебяжийн пунктнуудай худэлмэришэд-коммунистнуудай габшагай ажалые һайшаамаар. Жэшээнь, Лебяжийн модо бэлэдхэгшэд энэ жэлэй сентябриин нэгэндэ табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн тухайгаа элидхээ һэн. Тиин эдэнэр КПСС-эй XXVI съездын хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсахадаа, жэлэй дүүрэтэр түсэбһее үлүү үшее хэдэн арбаад мянган кубометр модо бэлэдхэхэ гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн үялгаяа бэелүүлжэ байнхай.

Журавлихын пунктынхид арбадахи табан жэлэй даабари сентябрь һарада дүүргэһэн юм. Худэлмэридее оньһон арга, түрүү дүй дүршэл, шэнэ технологи үргэнөөр нэбтэрүүлдэг болоһоной ашаар ажалай бүтээсэн улам дээшэлжэ байдагынь мэдээжэ. Конференцийн делегадууд, бага комплексно бригадые хүтэлбэрилдэг В. И. Тормозов, Кустов, Филиппов, Скулкин гэгшэдэй даадаг мастерска участогууд, коммунистнууд — трактораар модо таллуулдаг И. С. Додонов, модо һалладаг В. Д. Яковлев, модо зөедэг жолоошон В. А. Гагарин гэгшэд социалис мүрысеендэ ходоодоо түрүү зэргэдэ ябадаг байһыень тэмдэглэмээр. Эдэнэр бултадаа арбадахи табан жэлэй түсэб жэлэй эхиндэ, бэшэниинь байгша оной август, сентябрь һарануудта дүүргэһэн байха юм. Мүнее Баргажанай леспромхоздо хүдэлдэг 21 бригадануудай 15-ниинь арбадахи табан жэлэй түсэбтэ даабари болзорһоонь урид дүүргэһэн байна. Жэшээнь, Баргажанай рейпищекомбинет, загаһанай комбинат, загаһа олзоборилдог «Байкалец», «Путь Ленина» колхозууд, Баргажанай-Адагай мехлесхоз болон бусед коллективүүд түрүүшүүлэй тоодо оролсоно. Эдэнэр бултадаа ерэхэ табан жэлэй түсэбэй тоосоогоор худэлжэ эхилэнхэй.

Тоосоото үе соо райондо шэнэ олон барилганууд бодхоогдоо. Жэшээнь, Баргажан гол дээгүүр бата бэхи, томо хүүргэ бэригдаа, телестанци, Баргажанай-Адагта хүүгэдэй кинотеатр, 640 һууритай хоёр нүргуули, Уланай колхозой Улюкчикан, Баргажанай совхозой Телятниково тосхонуудта малай комплекс, Максимихада асфальто-битумэй завод, Баян-Голой тоһоной завод, Онёо голой эрьедэ загаһа үсхэбэрилхэ завод гэхэ мэтэ ашаглалгада үгтее.

Хэнэйшье мэдэһээр, Баргажан нютагта хэдэн жэлэй туршада ган гасуур байжа, тэрэшэлэн үнгэрэгшэ зундаа Баргажан хоёр дахин ехээр үөрлэжэ, эндэхи ажахынуудта, илангаяа Уланай, Хилганын колхозуудта горитой түбэг татаһан байна. Эдэ бүгэдэнһее боложо, сабшалангай ургаса бирагүй байшоо. Партийн райком эдэ ушарнуудые хараада абажа, үбһэ хуряалгын худэлмэридэ коммунистнуудые олоор элсүүлэн гаргаа бэлэй. Эндэ районой гурбан совхозуудай туйлаһан амжалта тухай тогтолтой. Бодоной совхоз һүүлэй хэдэн жэлэй туршада таһалгаряагүй үбһэ абаха даабаряа үлүүлэн дүүргэдэг болонхой. Энэ жэлдэ түс ажахы 1975 онойхнһоо 2,9 дахин ехэ үбһэ абажа шадаа бшуу. Совхозой звенонууд дааһан сабшалангаа һайса үгэгжүүлдэг, саг соонь уһалдаг гуримтай. Мүнее түс ажахын сабшалан, бэлшээри дээгүүрхи ехэшье, багашье хаабууд уһаар ходо дүүрэн байдаг болонхой.

Үгышье һаа Шидханай совхозой һүүлэй хоёр жэлэй туршада сабшалан һайжаруулха талаар хэһэн юумэниинь ехэ. Тус совхоздо бии байгаа 960 гектар дээрэ олон жэлэй ногооной таригдадаг болоһоор ажахы адууһа малаа үбһеер дутамаггүй хангадаг болоо гээшэ. Дээрэ хэлэгдэһэн сабшалангые оньһожоруулагдаһан хоёр звено хубаажа абанхай, эртэ хабарһаа эхилжэ, газараа һайжаруулхын тула ехэ оролдолго гаргадаг баина. Тиигэжэ гектарай дунда зэргээр 25—26 центнер һайн шанартай үбһэ хуряажа абана. Совхозой һүрилэгдэнэн бүхы үбһэнэй 80 процентыень эдэнэр абаһан байдаг. Энэмнай Баргажан нютагай эрхэ байдалда нилээд горитой амжалта болоно гэхэдэ, алдуу болохогүй.

Һү ехээр һааха тэмсэлдэ коммунистнуудай дүүргэдэг үүргэ, гаргадаг оролдолго мүн лэ эли тодоор харагдана. Эндэ түрүү һаалишадай нэрые омоторхон дурдамаар. Агуу Октябриин 63 жэлые һайндэрлэхэ үедэ Баргажанай совхоз һү һааха табан жэлэйнгээ түсэбые дүүргэһэн тухайгаа элидхэһэн байгаа. Ажахын түрүү һаалишад Г. М. Саган, Е. З. Кожевина, А. М. Колмакова, А. И. Елшина гэгшэд табан жэлэй түсэб В. И. Ленинэй түрэһеер 110 жэлэй ойн үдэр дүүргэһэн юм. Мүнее эдэнэр жэлэй дүүрэтэр түсэбһее гадуур 5.000 центнер һү гүрэндэ тушаахаар эрмэлээнэ. Мүн Уланай колхозой һаалишад О. Ш. Пирганова, Е. Г. Базарова, Бодоной совхозой һү һаалиин фермые даагша И. А. Русакова болон бусадай бүтээсэ ехэтэй ажалые магтамаар. Эдэнэр бултадаа арбадахи табан жэлэй түсэбые үни хада дүүргэнхэй бшуу.

Хонин һүрэгее олошоруулха, мяха, нооһо ехээр абаха гэһэн хонишодой социалис мүрысеен жэлһээ жэлдэ үргэдэнэ. Энэ тэмсэлые коммунистнууд толгойлно. Мүнее район дотор түрүү хонишод нилээд олон болоо. Жэшээлхэдэ, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон, КПСС-эй обкомой ба райкомой гэшүүн, Социалис Ажалай Герой О. Э. Сангадиева, мүн тус ажахын ахалагша хонишон, конференцийн делегат Д-Н. Б. Сундуев гэгшэд баатарлиг ажалаараа район болон республика соогоо суутай болонхой. Район соо зуун эхэ хонин бүхэнһее зуун, зуу гаран хурьга ѳбажа амжаһан хонишод жэл бүри олошорно. Гансахан Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо зуутан солотон арбанһаа дээшээ гараа.

Районой промышленна предприятинуудай, колхоз болон совхозуудай парткомууд, партийна эхин организацинууд социалис мүрысеен эмхидхэхдээ ябала шадабаритай боложо байна. Баргажанай леспромхозой, Баргажанай-Адагай загаһанай комбинадай, хойто нютагуудай электрическэ сетийн, Баргажанай, Бодоной совхозуудай, мүн бусад хэдэн партийна эхин организацинууд «Гээгдэгшэдгүйгеер хүдэлэе», «КПСС-эй XXVI съездэ—ажалай бэлэг» гэһэн уряа доро социалис мүрысее шадамараар, аша үрэ ехэтэйгээр эмхидхэнэ, ударидана, хүтэлбэрилнэ.

Гадна коллектив бүхэндэ «Ажалай алдар солын дэбтэртэ» бэшүүлхын, «Мэргэжэлээрээ шалгарагша», «Эрхим бригада», «Районой чемпион» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлее худэлеенэй моральна урмашуулгын гурим зохёон табигданхай. Эдэ бүгэдэ хадаа районой колхоз болон совхозуудай, барилгын эмхинүүдэй, промышленна предприятинуудай коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл бадаргаха хэрэгтэ гүнзэгыгеер нүлеелнэ. Арбадахи табан жэлэй туршада хүдее ажахын болон промышленна үйлэдбэриин 101 коммунист хубиингаа табан жэлэй түсэбтэ даабари дүүргэһэн байна.

Тоосоото үедэ КПСС-эй райком, партийна эхин организацинууд ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ, илангаяа марксистско-ленинскэ һуралсалда, анхаралаа ехээр хандуулһан, районой ажалшадай дунда хүмүүжүүлгын худэлмэри ябуулха асуудалда горитой анхарал хандуулһан байна гэжэ тэмдэглэмээр.

1980—1981 онуудай һуралсалай жэлдэ политическэ гэгээрэлэй 21 һургуулида 1431 хүн һурана. Политическэ, экономическа, комсомолой һуралсалые 129 пропагандист хүтэлбэрилнэ. Тэдэнэй дундаһаа Баргажанай совхозой Душеланай отделениди пропагандистаар худэлдэг А. Н. Елшин, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой правленийн түрүүлэгшэ В. А. Будаев, Адамово тосхоной найман жэлэй һургуулийн багша А. А. Ткаченко, Баргажанай леспромхозой директорэй орлогшо А. Ф. Ушаков болон бусад пропагандистнууд хэшээл бүхэнее бүримүһэн бэлэдхэлтэйгээр, һайнаар үнгэргэнэ.

Үнгэрһэн үедэ районой коммунистнуудай туйлаһан амжалтануудые тобшохоноор тоолходо иимэ байна. Эдэ бүхы амжалта, туйлалтануу партийн райкомой, тэрэнэй бюрогой үдэр бүриин хүтэлбэри, нүлеен доро туйлаг-даа гэжэ тобшолхо хэрэгтэй. Арбадахи табан жэлэй түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ коммунистнуудаи оруулһан хубита ябала ехэ, жэлэй дүүрэтэр үшее ехэ худэлмэри хэгдэхэ байһаниинь мэдээжэ ааб даа.

Гэхэтэй хамта тоосоото үедэ таряан болон мал ажал эрхилхэ хэрэгтэ дутуу дунда юумэнүүд ябала ушараа. Таряанай ургаса хилбар. Тус хайлан хэлбэл, районой бүхы ажахынууд ган гасуурһаа уламжалан орооһо багаар хуряаһан байна. Тиихэдэ гүрэндэ мяха, һү, нооһо тушаалтаар Баргажанай, Бодоной, Шидханай совхозуудай зарим тэды амжалтатай байбалнь, бусад гурбан колхозууд энэ жэлэй туршада бэелүүлхээр хараалһан түсэбее дүүргэжэ шадаагүй.

Промышленна предприятинуудай дундаһаа Онёогой леспромхоз, Баргажанай леспромхоз, «Бурятводстрой» трестын Баргажанай 1011-дэхи ПМК болон бусад хэдэн предприятинууд гээгдэлдэ ороһон байха юм. Хэнэйшье мэдэһээр, дааһан хэрэгтээ үнэн сэхээр хандаха гээшэ коммунист бүхэнэй хуулита уялгань гээшэ ааб даа. Тиин гэхэдэ, 1011-дэхи ПМК-гай начальник С. И. Хаитов бүдүүрхүү, хэрэгтэй зантай болоо, ажахынуудта хэгдэжэ байгаа барилганууде хайша хэрэгээр хүтэлбэрилнэ, ашаглалгада үгтэхэ объектнүүдэй барилга түрэгдхэхые ороло-ногүй гэжэ конференци дээрэ шүүмжэлэгдээ. Муу зантай хүтэлбэрилэгшэ хүнүүдтэй яагаад тааража, хамта худэлхэ гээшэб?

— Манай колхоздо ПМК-гай барилгашад үйлэдбэриин болон ажаһуудалай олон барилганууде хэжэ эхилһээр үнихэнэй. Зүгеер мүнее болотор эдэнэй нэгэниишье ашаглалгада оруулагдаагүй. Колхозой гэшүүд хээээ банитай болохобибди гэһэн асуудалтайгаар правленидэ, парткомдо ходо хандадаг. Юуб гэхэдэ, шэнээр баригдажа байгаа котельнын барилгын хээээ дүүрэгдэхыень мэдэхын аргагүй. Мүн соёлой шэнэ байшан, хүүгэдэй сад-ясли болон бусад шухала барилганууде хүлеһээр үнинэйбди. — гэжэ Уланай колхозой парткомой секретарь **М. Э. Молоное** конференци[...] зуб шүүмжэлээ.

Районой зарим пра[...] эмхи зургаан, колхоз [...] совхозуудта партийна, [...] болон ажалай журам [...] сахигданагүй. Партий[...] шүүнэй нэрэ зэргые [...] зарим хүнүүдые КП[...] зэргэнээ хахасаахашье [...] гарана. Тоосоото үедэ [...] тэлбэрилхы тушаалта[...] коммунистнуудта партий[...] мэ тохогдопон байна юм.

Жэлэй дүүрэтэр [...] үлүүтэйхэн саг үлдэб, [...] яабашье Баргажанай р[...] коммунистнууд конф[...] дээрэ элирхэйлэгдэхэн [...] дунданууде дары үс[...] КПСС-эй XXVI съезд[...] лай һайн үрэ дүнгүүд[...] үгтаха арга боломжото[...] һандань найдамаар.

Районой коммунист[...] конференци эмхитэйгээ[...] тэ ехэтэйгээр үнгэрее[...] жанай леспромхозой [...] тор **К. И. Арсеньев**, [...] жанай совхозой [...] **Н. Д. Шелковников**, Б[...] най-Адагай загаһанай [...] бинадай худэлмэришэ[...] Чащина, Карл Марк[...] рэмжэтэ колхозой [...] хонишон **Д-Н. Б. Су[...]** Хилганын колхозой [...] нийн түрүүлэгшэ **Б. Б.** [...] нов, Онёгой леспром[...] жолоошон **Л. П. Ко[...]** Баян-Голой дунда һүү[...] багша **Л. Ц. Жалсараев**[...] доной совхозой һү [...] фермые даагша **И. А.** [...] кова болон бусад хэ[...] 16 делегат конференци[...] үгэ хэлээ.

Баргажанай районой [...] на конференциин худ[...] дэ КПСС-эй обкомой [...] тарь **А. А. Бадиев** хабс[...] дэлгэрэнгы үгэ хэлэһэн [...]

* * *

Конференциин һунгаһан[...] тиин шэнэ райкомой [...] боложо, тэндэ эмхи[...] асуудалнууд зүбшэн хэл[...] КПСС-эй райкомой ки[...] секретаряар **Л. Б. Ра[...]** секретарьнараар **В. Я. А[...]** **В. Ц. Булдаев** гэгшэд [...] даба.

Б. ЦЫРЕМПИ[...]

МАРКСИСТСКО-ЛЕНИНСКЭ ҺУРАЛСАЛ

ҺАЙН БЭЛЭДХЭЛТЭЙГЭЭР

Манай парти пропагандистнарай кадрнуудта саг үргэлжын анхарал хандуулжа, тэдэние хүмүүжүүлхэ, мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхын тула ехэ оролдолго гаргажа байдаг. Эдэ бүгэдэние Бэшүүрэй районой партийна организацинуудай жэшээ дээрэһээ хаража болоно.

Мүнее тус районой политһуралсалай һургуули, семинар болон кружогуудта бүхыдее 274 пропагандист хүдэлнэ. Тэдэнэй диилэнхи олониинь партийн гэшүүд, дүй дүршэлтэй, бэлэдхэл һаинтай хүнүүд. Мүн тэдэнэй 72 процентнь дээдэ эрдэмтэй зон болоно. Эдэнэй дундаһаа 21-ниинь партийна, советскэ, комсомолой болон профсоюзай худэлмэрилэгшэд, 174-ниинь арадай ажахын мэргэжэлтэд.

Илангаяа хэшээлнүүд «Туулана» нэгэдэлэй Бэшүүрэй филиалаи партийна организацида һайнаар үнгэрнэ. Эндэ пропагандистаар Анна Макаровна Алексеева арба гаран жэлэй туршада худэлдэг байна. Тэрэ жэл бүри һайн үрэ дүнгүүдые туйладаг юм. Хэшээл бүхэндее тон һайнаар гуулха хэрэгсэлнүүдые тааруу зохидоор хэрэглэдэг байха юм. Иигэжэ тэрэнэй аша оролдолго миин хиидэ һаладаггүй. Һурагшадынь элдэб асуудалнуудаар элидхэлнүүдые бэлдэдэг, мэдээсэлнүүдые хэдэг заншалтан.

Тус филналай партийна организаци хүмүүжүүлгын ехэ хүдэлмэри ябуулжа байдаг юм. Энэ бүгэдэ үйлэдбэриин хэрэгүүдтэ тон һайн нүлеее үзүүлнэ. Тус предприяти арбадахи табан жэлэйнгээ даабари сентябриин 25-да дүүргэхэ гэһэн үүсхэл гаргаад, 1975 оной-хитой сасуулбал, ажалайнгаа бүтээсэ нилээд дээшэлүүлхэ гэжэ шиидээ һэн. Энэ үүсхэлыень республикын бусад олон предприятинуудай коллективүүд бүримүһэн дэмжэһэн байна.

Хүдее ажахын хүдэлмэрилэгшэд сагай уларилай һаад тодхор ушаруулаашье һаа, һүүлэй дүрбэн жэлэй туршада 246,7 миллион тухэригэй продукци гүрэндее тушаажа амжаба. Гэхэ зуура юһэдэхи табан жэлэй дүрбэн жэлэй туршада 239 миллион тухэригэй продукци абтаһан байгаа гэжэ һануулалтай. Тингэжэ мяха, нооһо, һү, үндэгэ абалга нилээд дээшэлээ бшуу.

Республикын хүдее ажахые саашадань хүгжөөхын тула дүн хамга 497,5 миллион тухэриг гаргашалагдаа.

Арбадахи табан жэлэй дүрбэн жэлэй туршада арадай ажахын һалбаринуудые хүгжөөлгэдэ 1 миллиард 900 миллион тухэриг гаргашалагдаһан байха юм. Галуута-Нуурай ГРЭС, Холбоолжоной шулуу нүүрһэнэй уурхай, трикотаж хубсаһанай фабрика гэхэ мэтэ промышленна шэнэ объектнуудта ашаглалгада тушаагдаад, худэлгэдэжэ эхилэнхэй.

Үнгэрһэн дүрбэн жэлһээ үлүүхэн саг соо туйлагдаһан амжалтануд саашаа дабшаха арга боломжонуудыемнай гүйсэд элирүүлжэ, хүгжэлтын шэнэ харгы замуудые нээжэ үгее.

КПСС-эй ЦК-гай октябриин (1980 он) Пленум дээрэ арадай ажахын хүгжэлтэдэ хүндэ хүшэр, бэрхэшээлтэ ушарнууд тохёолдоно гэжэ тэмдэглэгдээ һэн. Гол түлэб түсэбтэ табан жэлэймнай гурбаниинь сагай уларилай талаар таарамжагүй байжа, худее ажахын үйлэдбэридэ һаад тойбо ушаруулаа гээшэ. Хоёрдохёор, ашагта малтамалнуудай анханай хэбтэшэнүүдэй баялиг дундаржа, тус налбаринн промышленностиин худэлмэрилэгшэд зүүн ба хойто зүгүүдтэ шэнэ хэбтэшэнүүдые ашаглаха ажалаа шэнээр эхилээ ха юм.

Хүнэй хүсэлһее дулдыдагүй эдэ шалтагаануудаа гадна, ажал худэлмэридэ дутуу дунданууд ушарһаар зандаа. Хүтэлбэрилэлгын, түсэблэлгын гурим, уялга болон даабаринуудаа сүм гүйсэдхэлгын журам мүнее үеын үндэр эрилтэдэ хүрэнэгүй. Түмэр замай худэлмэридэ, түлишын-энергетическэ баазые хүгжөөлгэдэ дутагдалнууд ушарһаар. Эхилэгдээд, дүүргэлгээгүй барилганууд орон доторнай тон олон. Худэлмэрийн нөөсэ хүсэнүүдые зүбөөр, таарууганр хубаарилан табилгада онсо анхарал хандуулагдаагүй. Худее һууринуудта ажаһуугшадай динлэнхи олониинь наһажаал хүнүүд болохо юм. Эгээл тиимэһээ эндэхи үйлэдбэрие бүри эрэшэмтэйгээр оньһожоруулха шухала.

Эдэ бүгэдэ дутагдалнууд арадай ажахын һалбаринуудые ашаг үрэтэй, бүтээсэ ехэтэй болгохо хэрэгтэ багаа бэшэ һаад ушаруулна бшуу.

Гэбэшье КПСС-эй ЦК-гай октябриин (1980 он) Пленум дээрэ совет арадай нэгэд онуудай эхиндэ ерээдүй руу этигэл найдалтайгаар харан эрмэлзэнэ гэжэ тэмдэглэгдээ һэн. Экономикын ба эрдэм техникын асари ехэ туйлалтануудта, дээдэ гарай мэргэжэлтэдтэ түшэглэн, ураг шаа даошахада урматай ха юм.

СССР-эй Верховно Советэй сесси дээрэ 1981 оной Гүрэнэй түсэб ба Гүрэнэй бюджет багалагдан аогажа, оронойнгаа экономикын хүгжэлтын саашанхи хараа зорилгонуудые тодорхоилоо.

Уданшьсгүй «1981—1985 онуудта ба 1990 он болотор СССР-эй экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнууд» гэһэн КПСС-эй ЦК-гай проект тунхаглагдажа, бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгэлэ табигдаха, партийна организацинуудай, ажалша коллективүүдэй эдэбхи үүсхэлые дээшэлүүлхэ, урма зоригыень улам бадараха байһаниинь лабтай.

Мүнее үедэ «Арбадахи табан жэлдэ — габшагай түгэсхэл», «КПСС-эй XXVI съездые нэрэтэй солотойгоор үгтаха» гэһэн уряануудо доро бүгэдэ арадай социалис мүрысеенэй эршэ дэлисэ үргэдэһеер. Имагтал нимэ мүрысеен ороноймнай экономикые, бөеэ хамгаалха хүсэ шадалыень бэхижүүлгэдэ шухала эрхэ нүхэсэл болохонь дамжаггүй.

А. ТЫХЕШКИН,
Буряадай худее ахын институтай багша.

АГИТАТОР, ПОЛИТИНФОРМАТОРНУУДТА ТУҺАЛАМЖА

ХҮГЖЭЛТЫН БАТА АЛХАМУУД

Орон доторнай мүнее үедэ ябуулагдажа байгаа ниитынполитическэ ажал ябуулга бүхыдее КПСС-эй XXVI съездые нэрэтэй түрэтэгеер үгтаха хэрэгтэ зорюулагданхай. Энэ түүхэтэ үедэ совет арадай зохёон байгуулхы хүсэ шадабарие гэршэлһэн дүнгүүд согсологдохо, саашадаа коммунизмын замаар дабшалгын зорилгонууд табигдаа.

Арбадахи табан жэлэй хугасаада арадай ажахын хүгжэлтэдэ, хүн зоной эрилтэ хэрэглэмжэ хангалгада, ороной бэээ хамгаалха хүсэ шадалаа бэхижүүлгэдэ, дэлхэйн олон оронуудай хоорондын социалис хани барисаанан дэбжэлтэдэ тодорхой ехэ амжалтануу туйлагдаа гээшэ. Энэ үе соо түрэл партийнмнай залан хүтэлбэрилхы, ударидахы үүргэ дээшэлэн, бүри үргэн дэлисэтэй болоо гэжэ тэмдэглэлтэй.

Арбадахи табан жэл соо национальна олзо доход 397 миллиард тухэригеер гэхэ гү, али 21 процентээр дээшэлжэ, табанайнь дүрбэн хуби хүн зоной һуудал байдал һайжаруулгада, ажаһуудалай ба социальна соёлой барилгада зорюулагдаа. Арадай ажахын хүгжэлтэдэ 635 миллиард тухэриг мүнгэн гаргашалагдаа юм. Асари томо промышленна предприятинуд ашаглалгада тушаагдаа. Мүнее үеын эрдэм техникын туйлалтануудай үрэ дүнгүүдые гэршэлһэн нимэ предприятинуудай тоодо Камска автомобильна, азот үйлэдбэрилхеер баригдаһан Тольяттиин заводуудые, Зейскын ба Нурегэй ГЭС-үүдые нэрлэлтэй. Промышленна продукци үйлэдбэрилэн гаргалга 25 процентээр дээшэлээ гэхэ гү, али арбадахи табан жэлэй туршада, юһэдэхи табан жэлэйхидэ орходоо, 717 миллиард тухэригеер ехэ продукци гаргагдаа. Жэшээлхэдэ, Баруун Сибириин худэлмэришэд нефть, байгаалиин газ абалгые тус тустань 2,5—4,5 дахин дээшэлүүлээ.

Худее ажахые техническэ талаар зэбсэгжүүлгэ саашанхи хүгжэлтынь шухала арга нүхэсэл болоо. Имагтал табан жэлэй туршада анха түрүүшынхеэ жэлэп дунда зэргээр 200 миллион тоннооо үлүү ороо һо т»рлан хуряагдан абтаһан байна. Энэ хугасаада саган уларилай таарамжагүй байбашье, юһэдэхи табан жэлэйхидэ орходоо, 50 миллиард тухэригеер ехэ худее ажахын продукци тушаагдаа. Арбадахи табан жэлэй туршада дүрбэ дахин миллиардһаа үлүү пүүд ороо һо тарыа гүрэндэ тушааһан Казахай ССР-эй ажалшадһаа гадна Краснодарай хизаарай, Оренбургын, Кустанайска областьнуудай таряшад ажалай ехэ амжалта байгша ондо туйлаһан байха юм.

Анхан хараалагдаһан социально-экономическа программыг [illegible] ба-тадхаха гэбэл, ажалшадай салин хүлһэнэй 17 процентээр дээшэлһые тэмдэглэлтэй. Урда табан жэлнүүдэйхидэ орходоо, национальна доходһоо 329 миллиард тухэригеер ехэ мүнгэн хүн зоной ажаһуудалые һайжаруулгада һомологдоһон юм. Ниитын фондһоо түлэлгэ баа хүнгэлэлтэнүүдтэ 134 миллиард тухэриг гаргашалагдаа.

Эдэ бүхы туйлалтануудаймнай эшэ үндэһэн хадаа партнин экономическа ба социальна политикые шуу сэхээр бэелүүлгэ мүн болоно. Энэ зорилгые дүүргэхэ хэрэгтэ Буряадай ажалшад мүн лэ горитой хубитаяа оруулалсаа бшуу.

Тобшо тэды тоо, барилганууде абаад харая. Һүүлэй дүрбэн жэлэй туршада промышленна предприятинуудай продукци үйлэдбэрилэн гаргалга 14 процентээр дээшэлһэн байна. Түсэбһее гадуур 32 миллион тухэригэй продукци худалдагдаа. Үйлэдбэрилэ 17 мянган шэнэ тухеэрэлгэ тодхогдоо, автомат ба полуавтомат тухэлэй 215 линии болон оньһожоруулагдамал участогууд, 480 шэнэ участок ашаглалгада тушаагдаа. Улаан-Удын судна бүтээлгын, шэлэй, Тимлюйн цементын заводуудай, нарин сэмбын комбинадай, Сэлэнгын модоной баазын, Байгалай леспромхозой ба бусадшье предприятинуудай коллективүүд түсэб, уялганууде саг болзортонь дүүргэдэг юм. Прибор бүтээлгын заводой ажалшад арбадахи табан жэлэйнгээ түсэбые байгша оной декабриин 25 болотор дүүргэхэ гэһэн үүсхэл гаргаад, 1975 оной-хитой сасуулбал, ажалайнгаа бүтээсэ нилээд дээшэлүүлхэ гэжэ шиидээ һэн. Энэ үүсхэлыень республикын бусад олон предприятинуудай коллективүүд бүримүһэн дэмжэһэн байна.

Худее ажахын худэлмэрилэгшэд сагай уларилай һаад тодхор ушаруулаашье һаа, һүүлэй дүрбэн жэлэй туршада 246,7 миллион тухэригэй продукци гүрэндее тушаажа амжаба. Гэхэ зуура юһэдэхи табан жэлэй дүрбэн жэлэй туршада 239 миллион тухэригэй продукци абтаһан байгаа гэжэ һануулалтай. Тингэжэ мяха, нооһо, һү, үндэгэ абалга нилээд дээшэлээ бшуу.

Республикын худее ажахые саашадань хүгжөөхын тула дүн хамга 497,5 миллион тухэриг гаргашалагдаа.

Арбадахи табан жэлэй дүрбэн жэлэй туршада арадай ажахын һалбаринуудые хүгжөөлгэдэ 1 миллиард 900 миллион тухэриг гаргашалагдаһан байха юм. Галуута-Нуурай ГРЭС, Холбоолжоной шулуу нүүрһэнэй уурхай, трикотаж хубсаһанай фабрика гэхэ мэтэ промышленна шэнэ объектнуудта ашаглалгада тушаагдаад, худэлгэдэжэ эхилэнхэй.

Үнгэрһэн дүрбэн жэлһээ үлүүхэн саг соо туйлагдаһан амжалтануд саашаа дабшаха арга боломжонуудыемнай гүйсэд элирүүлжэ, хүгжэлтын шэнэ харгы замуудые нээжэ үгее.

КПСС-эй ЦК-гай октябриин (1980 он) Пленум дээрэ арадай ажахын хүгжэлтэдэ хүндэ хүшэр, бэрхэшээлтэ ушарнууд тохёолдоно гэжэ тэмдэглэгдээ һэн. Гол түлэб түсэбтэ табан жэлэймнай гурбаниинь сагай уларилай талаар таарамжагүй байжа, худее ажахын үйлэдбэридэ һаад тойбо ушаруулаа гээшэ. Хоёрдохёор, ашагта малтамалнуудай анханай хэбтэшэнүүдэй баялиг дундаржа, тус налбаринн промышленностиин худэлмэрилэгшэд зүүн ба хойто зүгүүдтэ шэнэ хэбтэшэнүүдые ашаглаха ажалаа шэнээр эхилээ ха юм.

Хүнэй хүсэлһее дулдыдагүй эдэ шалтагаануудаа гадна, ажал худэлмэридэ дутуу дунданууд ушарһаар зандаа. Хүтэлбэрилэлгын, түсэблэлгын гурим, уялга болон даабаринуудаа сүм гүйсэдхэлгын журам мүнее үеын үндэр эрилтэдэ хүрэнэгүй. Түмэр замай худэлмэридэ, түлишын-энергетическэ баазые хүгжөөлгэдэ дутагдалнууд ушарһаар. Эхилэгдээд, дүүргэлгээгүй барилганууд орон доторнай тон олон. Худэлмэрийн нөөсэ хүсэнүүдые зүбөөр, таарууганр хубаарилан табилгада онсо анхарал хандуулагдаагүй. Худее һууринуудта ажаһуугшадай динлэнхи олониинь наһажаал хүнүүд болохо юм. Эгээл тиимэһээ эндэхи үйлэдбэрие бүри эршэмтэйгээр оньһожоруулха шухала.

Эдэ бүгэдэ дутагдалнууд арадай ажахын һалбаринуудые ашаг үрэтэй, бүтээсэ ехэтэй болгохо хэрэгтэ багаа бэшэ һаад ушаруулна бшуу.

Гэбэшье КПСС-эй ЦК-гай октябриин (1980 он) Пленум дээрэ совет арадай нэгэд онуудай эхиндэ ерээдүй руу этигэл найдалтайгаар харан эрмэлзэнэ гэжэ тэмдэглэгдээ һэн. Экономикын ба эрдэм техникын асари ехэ туйлалтануудта, дээдэ гарай мэргэжэлтэдтэ түшэглэн, ураг шаа даошахада урматай ха юм.

СССР-эй Верховно Советэй сесси дээрэ 1981 оной Гүрэнэй түсэб ба Гүрэнэй бюджет багалагдан аогажа, оронойнгаа экономикын хүгжэлтын саашанхи хараа зорилгонуудые тодорхоилоо.

Уданшьсгүй «1981—1985 онуудта ба 1990 он болотор СССР-эй экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнууд» гэһэн КПСС-эй ЦК-гай проект тунхаглагдажа, бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгэлэ табигдаха, партийна организацинуудай, ажалша коллективүүдэй эдэбхи үүсхэлые дээшэлүүлхэ, урма зоригыень улам бадараха байһаниинь лабтай.

Мүнее үедэ «Арбадахи табан жэлдэ — габшагай түгэсхэл», «КПСС-эй XXVI съездые нэрэтэй солотойгоор үгтаха» гэһэн уряануудо доро бүгэдэ арадай социалис мүрысеенэй эршэ дэлисэ үргэдэһеер. Имагтал нимэ мүрысеен ороноймнай экономикые, бөеэ хамгаалха хүсэ шадалыень бэхижүүлгэдэ шухала эрхэ нүхэсэл болохонь дамжаггүй.

А. ТЫХЕШКИН,
Буряадай худее ахын институтай багша.

Совет орон дотор

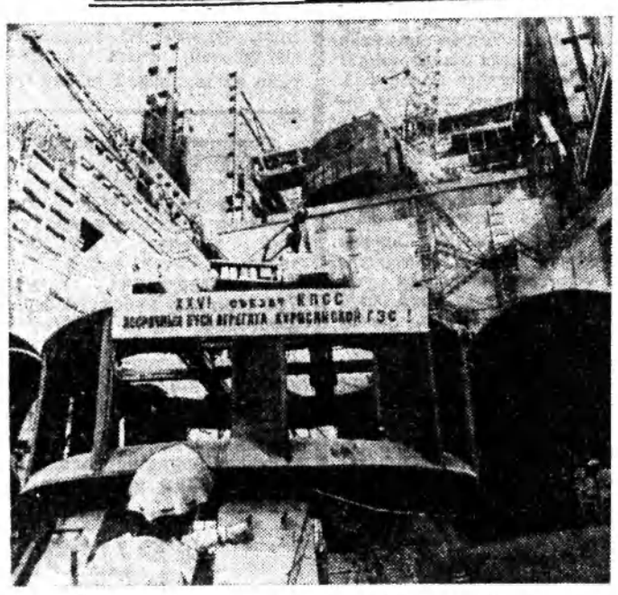

КИРГНЗЭЙ ССР. Нарын мүрэн дээрэ бодхоогдожо байгаа Курпсайска ГЭС-эй барилгашад КПСС-эй XXVI съездын хүндэлэлдэ социалис мүрысее үргэнеер дэлгэрүүлээ. Дээшэлүүлэгдэһэн уялганнуудаа бэелүүлхэ, барилгашад нэгэдэхи агрегадай камерые хабсарган тодхожо байнхаи.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хабсаралгын худэлмэрнүүд түлэг дундаа.

ТАСС-ай фотохроника.

ЭКОНОМИЧЕСКА ҺУРАЛСАЛАЙ АША [...]

КАЛИНИНГРАД. «Союзгазавтоматика» гэхэ заводто ажалаа бригадаараа эмхидхэлгын гүй[...] ходонь, экономическа һуралсал туһалһан байна.

Худэлмэрийн энэ гуримгай холбоотой темэнүү[...] мическа һуралсалай бүхы семинарнуудта, коммуни[...] лай һургуулинуудта шудалагдаһан байгаа. Заво[...] тийна бюро пропагандистнуудые бэлдэдэг, харилцаа[...] мическа албанууд тэдэнние хэрэгтэй мэдээсэлэй[...] алаар хангадаг юм.

Предприятиин бүхы худэлмэришэдэй 80 шаг[...] центнь бригадна гуримаар ажалаа эмхидхэнэ. [...] предприяти үйлэдбэриингее даабаринуудые бо[...] урид дүүргэнэ. Гээгдэнги участогууд ба цехүүд [...] болонхой.

«Союзгазавтоматикын» дүй дүршэлые б

СОЁЛШОД—ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДТА

«НОМ—ЭРХИМ ТУҺАЛАГША»

...гэжэ агуусхэ уран ...ёлшо, совет литературыг ...удэнэ һуури табигша ...ей Максимович Горьк... ...тодорхойлһон байна. ...үзэһэн — нойірһоо ...ийнтэй адли» гэжэ ара... ...аан үгэ бии. Ном. но... ...юм. Ном хадаа мүнөө ...ни үн бүхэнэй хани ту... ...ашань, һургагшань бо... ...ий.

...ниимэл хадань ном ун... ...шадай, номдо дуратай... ...лай тоо жэлһээ жэл бүхэн... ...ыа хаанагүй олошорно. ...уншадаггүй хүн зон ...болоо. Хүдөө нютагга ...ыгуушад өөһэдынгөө ху... ...мэдэлдэ хэдэн олон ...классическа, совет ...зохёолой, бусад но... ...байхынгаа хажуу... ...нитын библиотекэһээ ...удые олоор абажа ун... ...болоо.

...ошэнь, манай Оёорой ...гэй библиотекэ (му... 22-дохи филиал гэжэ ...й) өөрынгөө хүдэлмэ... ...жэшэ дээрэһээ оло... ...даһан номые тэндэхи ажал... ...хон тоошолол хэхэ аргатай. Гурбан жэлэй саада тээ гэхэ гү, али арбан жэлэй саада тээ байһан номой жаса болон уншагшадай тоо абаад үзэ... болоо һаа, тус тустаа 30—50 процентээр олошорһон байна.

Жэлэй туршада ном үгэлгэ 16500 болоо гэхэ гү, али 75 процентээр арбан жэл соо олошороо. Энэмнай гансахан лэ Оёорой совхозой түб һууринда ажаһуугшадта болон түбэй отделениин малшадта үгтэдэг номуудай тоо гээшэ. Энээнһээ гадна совхозой Дээдэ-Торийн, Тохойн отделениинүүдтэ өөһэдынгөө библиотекэнүүд бии юм. Нихэлээрээ гансахан совхоз дотор гурбан библиотекэ ажаллана гээшэ.

Миниий эрхилдэг Оёорой библиотекэнһээ нүүдэл 16 библиотекэ малшадта хүргэгдэжэ байдаг. Ном абадаг малшадай тоо зуу гаран болодогшье һаа, уншагшадынь 2 дахин олон. Нэгэ гүүртэдэ гү, али отарада асарагдаһан номые тэндэхи ажалшад эзэлжээлэн бултадаа уншапан байдаг.

Хүн бүхэнийе номдо дуратан болгохыи тула уншашадай конференци үнгэргэхэ, уншагшадай дунда номой аша туһа тухай ойлгуулламжын хүдэлмэри яоуулха хэрэг гарадаг. Залуу үетэнийе коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ номой нүлөө, удха шанар тон ехэ мэдээжэ. Тиимэһээ, коммунис ёһо заншал, гурим, заяг зарлам тухай бэшэгдэһэн номуудые залуушуулда дурадахха, тэдээндэ дурлуулха шухала бандаг.

Нүүдэл библиотекэнүүдэйнгээ номууд соо залуушуулда зорюулагдаһан номуудые, Эхэ орондоо дурлаха, ахамад үеын дайшалхы болон ажалай баатаршалганууд тухай бэшэгдэһэн зохёолнуудые тараадагбди.

Совхозой партийна, комсомолон организациинуудтай, Каландарашвильска сомоной Советдэй сугтаа квартал, һара бүрийн түсэб табижа, малшадаа хангадаг гуримтайбди. Нимэ комплексно хангалгын түсэбые бэелүүлгэдэ хамтаараа хабаадалсахадаа, дутуу дундаяа элирүүлхэ, тэрэнээ хойшодоо усадхаха арга олгогдодог.

Манай библиотекын түсэб соо: «Табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй даабари дүүргэлгэдэ — хамаг хүсэеэ зорюулха», «КПСС-эй XXVI съездые эрхим ажалаар угтаха», «Залуушуул — таная нангин хэрэг», «Үдэр бүри — үшөө һаинаар», «Түрүү дүй дүршэлэй булан», «Мэргэжэлтэ. энээнийе мэдэхэ гүш?» гэхэ мэтын, мүн партийно-политическэ һуралсалай талаар идхамжын шэглэлтэй стендүүд бэлдэгдэжэ, зохихо номууд тэндэ табигдана.

Ямар нэгэн политическэ ехэ хэмжээ ябуулгын үедэ гү, али хабараи тарилгын, тэжээл бэлдэхэлэй, ургаса хуряалгын, малай үбэлжэлгын халуун үенүүдтэ хүдэлмэрийнгөө түсэбые тэрэ кампаниинуудтай тааруулан табидаг байнабди. Нимэ хаһада нүүдэл библиотекын эрьесэ олошордог.

Комплексно хангалгын үедэ соёлой хүдэлмэрилэгшэд, комсомолон организаци, нютагай багшанар, интеллигенциин түлөөлөгшэд совхозой партийна комитедэй даабаряар хамаг хүдэлмэрээ ойлгуулламжын хэрэгтэ зорюулдаг.

1979 — 1980 онуудта малшадые хангаха талаар район дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ манай библиотекэ түрүү һуури эзэлбэ. Малшадайнгаа харюусалгата хаһа болохо үбэлжэлтые үнгэргэлгын үедэ тэдэнэйнгээ урма зоригые бадаруулалсан, саашадаашье хододоо суг хамта ажаллахаар бидэнэр бэлэн байнабди.

Манай совхозой хүдэлмэришэдэй урагшатайгаар хүдэлмэ амжалта түйлажа байнаида бидэнэйшье хубита бии гэжэ һанахадаа урматайбди. КПСС-эй XXVI съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха хэрэгые эмхидхэлгэдэ хабаадаха гээшэ бидэнэй нангин уялга.

Т. ЦЫРЕМПИЛОВА,
Зэдын районой Оёорой хүдөөгэй библиотекые даагша.

ОГТОРГОЙ ӨӨДЭ ДҮҮЛИҺЭН ЗАМ

Генерал-полковник, инженер
В. В. ФИЛИППОВ,
профессор, Н. Е. Жуковскийн нэрэмжэтэ Агаарай-Сэрэгэй инженернэ академийн начальник

Ороной сэрэгэй үнинэй һургуулинуудай нэгэнэй — Ленинэй ба Октябрийн Революцийн орденто, профессор Н. Е. Жуковскийн нэрэмжэтэ Улаан тугта академийн байгуулагдаһаар 60 жэлэй ой 1980 оной ноябрийн 23-да гүйсэхэнь.

Арадай гэгээрэлэй комиссариадай талаар 1919 ондо эмхидхэгдэн байгуулагдаһан Московско авиатехникумһээ академи түүхээ эхилнэ. Бүхэроссийн авиационно хоёрдохи съезд энээн тухай шиидхэбэри абаа һэн. В. И. Ленин тэрэнэй хүндэтэ түрүүлэгшэ байһан юм.

Тэрэнийе сэрэгэй албан зургаанда дамжуулгатайгаар авиатехникум 1920 ондо Н. Е. Жуковскийн нэрэмжэтэ Улаан агаарай флодой инженернүүдые бэлдэдэг институт болгогдожо, шэнэдхэн хубилгагдаа һэн. Энэ дээдэ һургуули тухай дүримые республикын Реввоенсовет 1920 оной ноябрийн 23-да баталһан байгаа. Манай орон доторхи түрүүшын авиационно дээдэ һургуулийе эмхидхэн бангуулгада, тэрэнээ ажал ябуулгын эрхэ байдал хангалгада В. И. Ленин өөрөө хабаадалсаһан юм.

Богоннихон болзор соо академи ороной түрүү дээдэ һургуулинуудай нэгэниинь болоһон байгаа. Һуралсалай-научна һаин бааза бангуулагдажа, багшанараар дүршэл шадабаритай мэргэжэлтэд эндэ хүдэлхэдөө. Улаан агаарай флодые байгуулхын тула үүсхэл эдэбхитэйгээр ажаллаба.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуусхэ дайнай жэлнүүд академийн ажал ябуулгада шухала шата болоһон юм. Тиихэ үедэ гансал һуралсалай бэшэ, харин эрдэм-шэнжэлгын хүдэлмэри фронтдо туһалха гол зорилгонуудые шиидхэхэ талаар шэглүүлэгдэдэг һэн. Академийн хүдэлмэрилэгшэд боомоо тодо мэргэнээр хаяха дурадхалнуудые зохёоһон, сэрэгэй самолёдуудай холын зайда гарза багатайгаар, һайнаар нинДэхэ ёһо гуримуудые дурадхаһан байгаа.

Дайнай урда тээхи жэлнүүдтэ, мүн дайнай шэрүүн үедэшье академийн һайнаар хүдэлһэн тухай тэрэнийе дүүргэжэ гарагшадаи ажал ябуулга элирхэйлэн гэршэлнэ. Академидэ һурагшад агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдые толгойлдог, агаарай армийнууд болон корпусуудые ударидадаг һэн. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуусхэ дайнай жэлнүүдтэ бүтээгдэһэн сэрэгэй самолёдуудай 50 гаран процентнь академи дүүргэгшэдэй хүтэлбэрилдэг конструкторска бюронуудаи зохёоһон проосттээр бүтээгдэһэндэнь академи омогорохохо ёһоороол омогорхоно.

Дайсаниие бута сохижо, туйлаһан илалтада академийн ехэ хубитаяа орууллые Эхэ оромнай үндэрөөр сэгнэнэн юм. Академидэ һураһан 35 хүн Советскэ Союзай Героин нэрэ зэргэдэ хүрһэн байгаа бшуу.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуусхэ дайнай һүүлээр СССР-эй Агаарай-Сэрэгэй хүсэнүүд хүргэлтын шэнэ шатада ороо һэн. Совет авиаци реактивна боложо, сэрэгэй шэнэ техникээр, ракетнэ буу зэбсэгээр, һайн электро болон радио түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаһан байгаа.

Авиационно эрдэмэн ехэ түб болохо тус академи абланһаа түргөөр нинДэдэг реактивна авиационно техникэ зохёон бүтээлгэдэ, сэрэгшэдэй тэрэнийе шудалалгада, энээнийе таһалгарлагүйгөөр нарижуулан һайжаруулалгада, даян байлдаанда тэрэнийе үрэ ехэтэйгээр хэрэглэлгэдэ шухала үүргэ дүүргэһэн юм.

Мүнөөнэй һуралсалай-материальна баазань, профессорско-багшанарай дүршэл шадабари ехэтэй бүридэлынь лётчик-космонавтнуудые һурган бэлдэхэ зорилгоо амжалтатайгаар шиидхэхэ арга академидэ олгоһон байгаа.

Тэрэнийе дүүргэжэ гарагшадай дунда СССР-эй 11 лётчик-космонавтын. тэрэ тоодо дэлхэй дээрэхи түрүүшын космонавт Советскэ Союзаи Герой Ю. А. Гагаринай ородог баинһандань академи омогорхохын ехээр омогорхоно.

Академийн нэрэ гансал манай орон дотор бэшэ, харин хилын саагууршье үргэнөөр мэдэгдэжэ болоихой. Аха дүү социалис оронуудай олон офицернүүд-авиаторнууд академийе дүүргэһэн байна. Авиационно мэргэжэлтэдые бэлдэлгын, хүмүүжүүлгын, научна хүдэлмэри бэелүүлгын баян дүй дүршэлынь тэрэнэй ажал ябуулгые саашадаашье нарижуулан һайжаруулха арга олгохо байна.

Академи зохёохы хүсэн дундаа 60 жэлэйнгээ оне угтаба. КПСС-эй XXVI съездэй эдэбхитэйгээр бэлдэхэдээ, академийн коллектив СССР-эй болон аха дүү социалис оронуудай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй авиацида инженернэ мэргэжэлтэдые бэлдэлгэдэ, совет авиационно эрдэм наукые хүргөөлгэдэ шэнэ амжалтануудые туйлажа, тэрэнийе угтахын тула бүхы хүсэлэл оролдолгоёо гаргана.

(ТАСС).

ИЗААР ОРОНОО ШЭНЖЭЛХЭ

...ССР-эй Географическа ...мэй Буряадай филиа... ...байгуулагдаһаар 25 жэ... ...ойдо зорюулагдаһан на... ...конференци үнгэргэдэ... ...хизаар ороноо шэнжэл... ...лаар хүдэлмэрийн хэр... ...ябуулагдажа байһан ...эдэбхитэдэй ажал ...тын дүнгүүд тухай үр... ...өөрэлдөөн болобо. Түү... ...этнографийн, геогра... ...биогеографийн асуу... ...үүд зубшэн хэлсэгдэбэ. ...ртэмэй Буряадай филиа... ...президиумэй түрүүлэг... ...В. Н. Прокопьев «СССР-Географическа бүлгэмэй ...адай филиалаи байгуу... ...ачар 25 жэлэй ой ба ...лай саашанхи хараа зо... ...нууд» гэһэн элидхэл, ...филиалаи консультант, ...ческэ эрдэмэн канди... ...дат А. А. Бартанова «СССР-эй Географическа бүлгэмэй Буряадай филиалаи научна ажал ябуулга» гэһэн элидхэл хэбэ. Тэрэнэй удаа Обручевой нэрэмжэтэ Хяагтын хизаар ороноо шэнжэлгын музейи директор Ф. И. Житихин филиалаи Хяагтын таһагай ажал ябуулга тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэхэдөө, XIX зуун жэлдэ байгуулагдаһан энэ музей тухай һонирхолтой баримтануудые дурдаоа.

Географическа бүлгэмэй Буряадай филиалаи 25 жэлэй ойтой дашарамдуулан, амаршалха, ажаглалтануудые хэлхэ дуратайшуул олон байоа. Бүлгэмэй Буряадай филиалай президиумэй гэшүүн Б. Л. Раднаев СССР-эй Географическа бүлгэмэй VII съездын хүдэлмэридэ хабаадалсаха золдо хүртэһэн юм. Мүнөө тэрэ дурсалгануудаа хөөрэжэ, саашанхи уялга, зорилгонууд, арга-боломжонууд тушаа һанамжаяа элирхэйлбэ.

Секциинүүдээр үнгэргэгдэһэн зүблөөнүүдтэ хизаар ороноо шэнжэлхэ талаар ашатай туһатай хөөрэлдөөн болоо. Эрдэмтэд, дээдэ һургуулинуудан багшанар, байгаали хамгаалха, баялигыень арьбадхаха, шудалха талаар тусхай эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд эрдэм шэнжэлгэнүүдтээ, зохёохы ажал ябуулгадаа өөрын онсо тобшололнуудые хэжэ, амжалтануудые түйлажа байһанаа тэршэлээ юм.

Г. ДАШЕЕВА.

ЛНДР. Залуу республикын **хүгжэлтэдэ шухала удха шанартай, саг үргэлжын туһаламжа Советскэ Союз үзүүлжэ байдаг юм.**

Ороной иниислэл Вьентьян хотын нэгэ буланда 150 хүнэй һуурнтай больница баригдажа эхилэнхэй. Энэ хадаа совет-лаосой хамтын үшөө нэгэ барилга мүн болоно. Тэрэнэй проект зохёолгодо дүй дүршэлтэй совет мэргэжэлтэд хабаадаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: барилгын талмай харуулагдана.

ТАСС-ай фотохроника.

НОМОЙ ТАГ

...АЙШААГДАН УГТАГДАБА

...рбан жэлэй саада тээ ...о үнгэрһэн Буряадай ...ту уран зохёолшодой зүб... ...гэ хабаадаһан Виктор ...сков буряад литературы... ...ыа ерэһэн залуу уран ...ёолшодон нэгэн юм. «Бай... ...журнал үнгэрһэн жэл... ...уншагшадаа Виктор Нос... ...ой «Нохойн эзэн Макар ...тобин» гэһэн түрүүшынь ...ыатай танилсуулһан бай... Тиихэдэ тон һаа энэ туу... ...ь амяараа ном болоожо ...ба.

...ружа соогоо автор орёо ...р хуби залатай Макар ...тобингэй ажабайдалые нам... ...лан хөөрэнэ... Тэрэнэй ...шар үхибүүн наһаниннь ...лай һүүлээрхи хүндэ жэл... ...дэ үнгэрһэн байха юм. ...ынгөө бусад үетэндэл ад... ...арбан гурба, арбан дүрбэ ...ндаа ехэ болооб гэжэ ...лоод, өөрөө өөрыгөө тэ... ...ь хүсэлдэ абтана.

...Үзэл эндэһээ Макарай ...байдал эхилжэ, тэрэ юунэ... ...ье, хэнтэйшье зүрхөө ...бонгүйгөөр. ажал хүдэл... ...э, нүхэдөө, хото горо... ...ые саг үргэлжэ һэлгэнэ. ...ыа зайжа ябахадаа Ма... Нелюбин сагайнгаа дэ... ...үнгэржэ байһаниие ойл... ...гэй, гэр бүлэтэй болол... ...иаг дураяа бэдэрэлгэ... ...захалаад бүхы ажабай... ...ы үшөөл эртэ гэжэ эти... ...ьгэтэ ойлгон гэхэдээ Ма... ...дүшэ наһанаингаа бого... ...ы хүржэ ерэнхэй байба. ...рһэн ажабайдалайнь дүн ...ь, гансал гойр годли ...ямаршье хүсэл, эрмэл... ...ты, һанаха юумэниинь ...а архи болошоһон бай... Тэрэ өөрыгөө гартаа аба... ...ажабандалаа хубилгаха ...ал хүн шэнжэсэ алдан, ...ь байдалаа саашань үр... ...ьлүүлхэ гү гэһэн асуу... ...ай гаража ерэхэдэ, автор ...ойгоо сэдьхэлэй нюуса... ...ушагшадаа асарна.

...ргүүшын ном эгээл хү... ...р бэшэгдэдэг гээшэ ааб ...Юундэб гэхэдэ, автор ...айдалда хараһан, үзэ... ...ө, үнинэй «тамалжа» ябаа... ...бодолоо, һаин мэдэхэ ...ан юумээ бэшэдэг.

...в туужые уншаад бай... ...а, хүн зоной һуудал бай... ...ье, ажабайдалые тон ...ьлэмэ зүбөөр бэшэхэнээ ...а, Сибирийн томо өөшэ ...ддуудаар, посёлок, моло... ...дэлгэн ажахы болон ...ь нютагуудаар ажаһуу... ...хи зоной байдалые ...өөр Носков һайн мэдэнэ ...ь ойлгонобди.

...ь номой автор рано... ...газетэдэ хүдэлдэг. Тин... ...ы уран зохёолшо хүнэй ...айдалда дайралдадаг ...ы орёо асуудалнуудые та... ...ь шэшэлхэдэ, туужын ...д героинууд үбгэ нам... Золотарёвтон, Валерия ...ерев, наймаашан Альби... ...ьшэдэй хуби заяан ун... ...ыадые һонирхуулна.

...ада эдэ героинуудынь ...ьидалайнгаа харгые ...ы гү, али уншагшадан ...ьаар байтар бүдэрэн, ба... ...ынэн харгыгаа олоно.

...ьөөдэрэй эгээл хүшэр ...ьгэй асуудал болохо архи уулганай темэдэ бэшэгдэнэн энэ туужа саг соогоо бэшэгдээ гэжэ хэлэлтэй.

Виктор Носков энэ асуудал тушаа социальна шэнжэлэлгэ хэнэ бэшэ. Автор эндэ хүн архи хоёрон хоорондохи эбсэшэгүй харилсаанай хойшолон хохидол тухай хөөрэнэ. Энэнь илангаяа Макар Козырев хоёрой абари зан зураглалгада үнэншэмэ зүбөөр гарана.

Нэн түрүүн эдэ хоёрые тон адли хүнүүд гэжэ һанамаар: наһаниннь, гансаардалганьшье, харгыгаа алдалганьшье тон адли. Хоюулан модо бэлдэхэлгэдэ хүдэлнэ, хоюулан архида ороно. Гэбэшье эдэ хоёрой абари заные саашань анхархада адлинууд бэшэ.

Энээнһээ урид Макар Нелюбин Козыревые золгоо һаа, гансал архиин жолоогоор нүхэсэхэ байгаа. Зүгөөр Козыревтой танилсаха үедөө тэрэ урданай Макар бэшэ, харин үнгэрһэн ажабайдалаа үзэн ялаһан хүн байба. Нютагаа бусажа, урданайнгаа байдал эхилжэ, наһа барагаһан түрэлхидэйнгөө урда гэм зэмээ мэдэржэ, гэр бүлэтэй болохо хүсэлэйнгөө түрэһэн үдэрһөө хойшо тэрэ бэсэ голожо эхилһээр үнинэй. Зайжа ябахадаа түрэһэн эхэ, эсэгэ тухайгаа балай бодоогүй байһанаа түрэлхидэйнгөө хүүр дээрэ хүлисэшэгүй ехэ гэмтэнгээ мэдэржэ. Өөртэнь дурлаһан эхэнэрүүдэйшье урда гэмтэнгээ Макар оилгоно. Мүнөө дээрээ үшөөл хүл дээрээ гараагүйшье һаа, ажабайдалайнгаа урда гэмээ амсаха саг ерээ гэжэ ойлгоһон Макар һанал, сэдьхэлээ зобожо эхилнэ.

Автор Козыревой ажабайдалые зураглахадаа, этигэлээ алдаһан, зобожо ябаһан Макаран хубилан, хүн нэрээ олохо баиһандань найдана.

Уран зохёолшо геройгоо зорюута гоёожо хамгаалнагүй. Макарые зарим ушарта хайрлахаршье, үзэн ядахаршье, наадалжа энеэхээршье болоно.

Макар Нелюбин уншагшадай наншаахаар герой бэшэшье, ажабайдалые тон ...ьлэмэ зүбөөр бэшэхэнээ ...а, Сибирийн томо өөшэ ...ддуудаар, посёлок, моло... ...дэлгэн ажахы болон ...ь нютагуудаар ажаһуу... ...хи зоной байдалые ...өөр Носков һайн мэдэнэ ...ь ойлгонобди.

...ь номой автор рано... ...газетэдэ хүдэлдэг. Тин... ...ы уран зохёолшо хүнэй ...айдалда дайралдадаг ...ы орёо асуудалнуудые та... ...ь шэшэлхэдэ, туужын ...д героинууд үбгэ нам... Золотарёвтон, Валерия ...ерев, наймаашан Альби... ...ьшэдэй хуби заяан ун... ...ыадые һонирхуулна.

...ада эдэ героинуудынь ...ьидалайнгаа харгые ...ы гү, али уншагшадан ...ьаар байтар бүдэрэн, ба... ...ынэн харгыгаа олоно.

...ьөөдэрэй эгээл хүшэр ...ьгэй асуудал болохо

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

МАШИНА БҮТЭЭГШЭДЭЙ АМЖАЛТА

СОФИ. Түгэсэжэ байгаа табан жэлэй туршада Болгариин машина бүтээгшэд илангаяа схэ амжалта туйлаа юм. Урдахи табан жэлэйхитэй сасуулхада, һалбариин хүдэлмэрилэгшэд хоёр дахин олон элдэб түхэлэй машина, түхеэрэлгэ үйлэдбэрилэн гаргаа. Хариин оронуудай захилаар эльгээгдэдэг продукциингаа хэмжээе эрид дээшэлүүлээ.

Энэ ехэ амжалтамнай СЭВ-эй гэшүүн-оронуудтай, нэн түрүүн Советскэ Союзтай холбоо барисаагаа үргэдхэнэнэймнай, түнэгырүүлһэнэймнай аша үрэ мүн гэжэ ТАСС-ай корреспондентдэ НРБ-гэй машина бүтээлгын промышленностиин министр Т. Чакыров мэдүүлбэ. Станок, хүдөө ажахын машинануудые, харгы барилгын техникэ, далайн онгосонуудта хэрэглэгдэдэг түхеэрэлгэнүүдые, атомна электростанцинуудай хэрэгсэлнүүдые бүтээхэ талаар НРБ ба СССР хоёрой хоорондо илангаяа нягта харилсаан байгуулагданхай.

АЖАЛШАДАЙ ЭДЭБХИИН ОРШОН БАЙДАЛДА

БУДАПЕШТ. Венгриин Арадай Республикын профсоюзна эмхинүүдэ тоосоото һунгалтын кампани дүүрэжэ байна. Энэ хадаа Венгриин профсоюзуудай XXIV съездэ бэлэдхэлэй тон харюусалгатай шатануудай нэгэн мүн. Тэрэнэй үнгэргэгдэхэ үедэ ажалшадай үндэр эдэбхи, хүгжэнги социалис общество байгуулха хэрэгтэ тэдэнэй халуун анхаралтайгаар хандадагынь тэршэлэгдэбэ гэжэ ТАСС-ай корреспондентдэ Профсоюзуудай бүхэвенгриин советэй секретарь Д. Виризлай мэдүүлһэн байна.

Промышленна предприятиин, эмхи зургаануудта болоһон тоосоото һунгалтын суглаанууд дээрэ профсоюзуудай үүргын дээшэлэн, тэрэнэй хүдэлмэриин аша үрэтэй болоһон ушар онсолон тэмдэглэгдээ.

ВЬЕТНАМАЙ ШАХТЕРНУУДАЙ ҺАЙНДЭР

ХАНОЙ. Социалис Вьетнамай ажалшад ороноогоо нүүрһэ малтан абалгын промышленностиин хүгжэлтэдэ гүнэгы удха шанартай дурасхаалта ойн баярые — Хонгайн нүүрһэнэй нэгэдэлэй байгуулагдаһаар 25 жэлые тэмдэглээ. Тэрэнэй бүридэлдэ Советскэ Союзаи туһаламжаар баригдаһан, ашаглалгада үгтэһэн зургаан томо шахта ба уурхай, 40 гаран шанаржуулгын фабрика, транспортна предприятинууд, заһабарилгын заводууд ородог юм. Эндэ хэдэн арбаад мянган шахтер ажаллана.

Нэгэдэлэй хүгжэлтын түүхэ хадаа Советскэ Союз Вьетнам хоёрой хоорондохи экономическа харилсаа холбооной толотомо гэршэ мүн гэжэ баярай митинг дээрэ тайлбарилна: шахай зөөриие американ сүүдүүдээр дамжуулан бусаалгаха Иранай эрхые мэдэхээр «бэлэн байнаа» США юрэл мэдэрһэн, зүгөөр «тэрэниие Иранда дамжуулан бусаалга юридическэ талаараа бэелүүлэгдэжэ шадагдахагүй» гэжэ заагдаһан байха. Тиимэ болохолоороо, американ захиргаан юридическэ элдэб шалтагаануудые дурдан, Иранай эрилтэнүүдые дүүргэлгэнээ хулжаха нэдэлгэ гаргана, — гэжэ документ дотор хэлэгдэнэ. Сандиниие фронтын хүтэлбэрилхы үүргэ дүүргэжэ байнаынь Никарагуагай профсоюзууд дахин лаблан баталгаажа, национальна һэргэн хүгжөөхэ правительствые, Гүрэнэй Советые бүрин дэмжэдэг тухайда мэдүүлбэ.

ЛНДР. Залуу республикын **хүгжэлтэдэ шухала удха шанартай, саг үргэлжын туһаламжа Советскэ Союз үзүүлжэ байдаг юм.**

Ороной иниислэл Вьентьян хотын нэгэ буланда 150 хүнэй һуурнтай больница баригдажа эхилэнхэй. Энэ хадаа совет-лаосой хамтын үшөө нэгэ барилга мүн болоно. Тэрэнэй проект зохёолгодо дүй дүршэлтэй совет мэргэжэлтэд хабаадаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: барилгын талмай харуулагдана.

ТАСС-ай фотохроника.

СРВ-гэй энергетикын ба нүүрһэнэй промышленностиин министр Нгуен Тян хэлээ. Совет горнягуудай аха дүү ёһоной туһаламжын ашаар энэ хугасаа соо нэгэдэлэй предприятинуудта нүүрһэ малтан абалга 12 дахинаар ургажа, таба миллион тоннодо хүрэбэ.

ТҮМЭР ХАРГЫЕ ХҮГЖӨӨЛГЫН ТҮСЭБҮҮД

ГАВАНА. Кубын Компартиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, республикын транспортын министр Гильермо Гарсиа Камагуэй хотодо болоһон түмэр замшадай зүблөөн дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, транспортын энэ һалбариин үүргые дээшэлүүлхэ, саашадань тэрэниие хүгжөөхэ түсэбүүд дээрэ тодорхойгоор тогтоһон байна. Мүнөө гүрэн түмэр замай транспортые хүгжөөлгэдэ 600 гаран миллион пессо мүнгэ һомолбо гэжэ тэрэ мэдүүлэ.

Түмэр замай хүгжэлтэдэ ушардаг алдуу дутуунуудтай эршэмтэйгээр тэмсэхыень, журам эбдэлгые, эмхи гуримгүй ябадалые усадхахыень, хамаг іюумэндэ харюусалга схэтэйгээр, эзэн ёһоор хандахыень ажалшадые Гильермо Гарсиа уряалоа.

Зүблөөндэ хабаадагшад түмэр харгын хүдэлмэриие эрид һайкаруулха зорилготой хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ тухай дурадхалнуудые һайшаапан байна.

ШАНАРАЙ ТЭМДЭГТЭЙГЭЭР БҮТЭЭН ГАРГАГДАБА

БЕРЛИН. Медициный талаар рентгенологическа шэнжэлгэнүүдые хэхэ шэнэ тухэрэгые Дрезден хотын Г. Матерный нэрэмжэтэ трансформаторнуудай ба медицинскэ аппаратурын заводой мэргэжэлтэд зохёообо. Шанарай тэмдэгтэй түрүүшын арбан оньһон түхеэрэлгэ захилшадань ябуулагдаа. Хараалһан болзорноо бүхэлэ жэлээр урид бүтээгдэһэн энэ аппаратура социалис оронуудай поликлиникэ, больница, лабораториинуудта үргэнөөр хэрэглэгдэхэ байна.

Эрхим шанартан продукци гаргахын түлөө долгэрһэн хүдэлөөн республика дотор жэлһээ жэлдэ үргэдэнэ. Һүүлэй табан жэлэй туршада шанарай тэмдэгтэй продукци үйлэдбэрилгэ гурба дахинаар дээшэлээ гэхэ гү, али тиимэ продукциин юрэнхы үнэ сэн гуша гаран миллиард маркада хүрөө юм.

(ТАСС).

• ТАСС • АПН •

ХИЛЫН САААНАҺАА

АРАДАЙ ЕХЭ ХУРАЛАЙ СЕССИ

УЛААН-БААТАР. МНР-эй Арадай Ехэ хуралай сесси ноябриин 21-дэ эндэ болоо. Тэрэнэй хүдэлмэридэ МНРПгэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал, МНР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ Ж. Батмунх, МНР-эй парти болон правительствын хүтэлбэрилэгшэд хабаадаба.

1981 ондо МНР-эй Арадай ажахы болон соёлые хүгжөөхэ түрэнэй түсэб сесси дээрэ баталагдаһан, тэрэшэлэн 1979 оной Түрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай элидхэл шагнагдаһан байна.

Сессиин делегадууд Амгалан тайбан байдалай түлөө Арадуудай бүхэдэлхэйн парламентын документые дэмжэһэн, улаасхоорондын харилсаандахи шахардуу байдал һуларуулхын түлөө тэмсэхые урялаһан мэдүүлгэ баталан абаа.

Арадай Ехэ хурал дайнан аюулые һүжэрөөн дэбэргэлгэдэ эсэргүү, шахардуу байдал һуларуулгын хэрэг батадхаха ба гүнэгырүүлхын түлөө, улаасхоорондын эб найрамдал ба аюулгүй байдал бэхижүүлхын, түрэнүүд болон арадуудай хоорондо харилсаа холбоондо таарамжатай оршон байдал хангахын түлөө тэмсэл оёрн эдэбхитэй болгохо урялатайгаар бүхы оронуудай парламентнуудта, түрүү үзэл бодолтой олонинтэдэ хандаба гэжэ мэдүүлгын түгэсхэл дотор хэлэгдэнэ.

АМЖАЛТАНУУД ТУХАЙДАА ЭЛИДХЭНЭ

УЛААН-БААТАР. Байгша оной ба зургаадахи табан жэлэй даалгаварнуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө МНР-эй ажалшадай социалис мүрысөөн түгэсхэлэй шатадаа ороноой. Ороной түрүү коллективүүд туйлаһан амжалтанууд тухайдаа элидхэнэ. Плановна шпат малтан абалгын талаар табан жэлэйнгээ түсэб болзорноо урид дүүргэнэн Бэрхэн хуурхайн хүдэлмэришэд түрүүшүүлэй дунда нэрлэгдэнэ. Тэдэнэр түсэбөөё тадуур 18 мянга шахуу тугригай продукци үйлэдбэрилһон байна.

МНРП-гэй ЦК-гай пленум

УЛААН-БААТАР. Монголой Арадай-революционно партийн ЦК-гай пленум ноябрийн 20-до эндэ болобо. Ороной арадай ажахы болон соёлые хүгжөөхэ 1981 оной түсэбэй проектые, мүн МНРэй 1981 оной Түрэнэй бюджедэй проектые хаража үзөө. МНРП-гэй XVIII съездые 1981 оной майн 26-да зарлаха гэжэ пленум шиидхэбэ.

МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал пленум дээрэ үгэ хэлэхэдээ, МНРП марксизм-ленинизмын туг доро нягтаар жагсанхай, социалис байгуулалтын шэнэ дүй дүршэлөөр баяжанхай ээлжээтэ съездэ ошожо ябана гэжэ тусхайлан тэмдэглээ. Партийн XVII съездһээ хойшо үнгэрһэн жэлнүүдтэ Монгол ороной ажалшад Советскэ Союзаи, бусад социалис оронуудай аха дүү арадуудай зүгөөр дэмжэгдэн, ороныйнгоо экономико болон соёлые хүгжөөхэ, социализмын материально-техническэ үндэнэ һуурние бэхижүүлхэ хэрэгтэ нилээд ехэ амжалтануудые туйлаа гэбэ.

Бүгэдэ арадай социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлгэ, түсэбтэ даалгабариннуудые амжалтатайгаар дүүргэлгэ — ороной бүхы эмхинүүдэй, ажалша коллективүүдэй түрүүшын ээлжээнэй зорилго, республикын коммунист бүхэнэй, эрхэтэн бүхэнэй арюун уялга болоно гэжэ Ю. Цеденбал түгэсхэл дотороо тусхайлан тэмдэглээ.

ХАНИ БАРИСААНАЙ ҺАЙНДЭР

ХОШИМИН. РСФСР-эй соёлой үдэрнүүд социалис Вьетнамай урда зүгэй энэ томо хотодо ород дуунай ба хатарай ехэ концертээр нээгдээ. Хотын театрай залаар дүүрэн сугларһан зон совет искусствын, уран бэлигтэ коллективүүдэй мэдээжэ мастернуудай нааданнуудые хани халуунаар угтаба. СССР-эй арадай артистка Л. Зыкинаган дуулаһан дуунууд, «Россия», «Березка» гэжэ ансамбльнуудаи наадалганууд ехэ һонирхол үүсхээ.

Вьетнам-совет хани барисаанай бүлгэмэй эндэхи отделениин түрүүлэгшэ Нгуен Хо РСФСР-эй соёлой үдэрнүүдэй эхилэлгэдэ зорюулагдаһан баярай митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, табан жэлэй урда тээ социализмын замда ороһон СРВ-гэй урда хубидахи соёлой ажабайдалда ородой искусствын энэ һайндэрэй тон ехэ удха шанартай байһые тусхайлан тэмдэглээ.

Советскэ Союзай үдэрнүүдэй гол хэмжээ ябуулганууд Хошимин хотодо, Меконг мүрэнэй адагтахи Бенче провинцида үнгэргэгдэнэ. Гол совет дуушад, хатаршадаи концертнүүдһээ гадна, мүн уран һайханай выставкэнүүд, хөөрэлдөөнүүд, совет ба вьетнам олонинтыг түлөөлгшэдэй уулзалганууд һаиндэрэн программада ороно. Эдэ үдэрнүүдые үнгэргэлгэдэ РСФСР-эй соёлой министр Ю. С. Мелентьев түрүүтэй ССОД-ой, Совет-вьетнам хани барисаанай бүлгэмэй делегаци мүн лэ хабаадана.

БАЙЛДААН ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

БАГДАД. Иран — Ирагай фронт дээрэ авиаци ехээр хэрэглэгдэнэн шаига байлдаанууд замханагүй. Урда участоктахи Иранай сэрэгүүд агаарһаа добтологдоһон, Сусенгердын оршондо тэдэнэй нилээд олон танкнууд, оронетранспортернууд ба сэ

Саяанһаа Витим хүрэтэр

ЗАГАҺАШАДАЙ КОМПЛЕКС

Урдын сагта Байгал шадар ажаһуурһан буряадууд, эвэнкнүүд адууһа мал, оро үсхэбэрилдэг, ородууд газар таряалангай хүдэлмэридэ гол хүсэ шадалаа зорюулдаг һэн. Гэбэшье хубиингаа ажахы заншалта ёноор эрхилхэнээ гадна, сүлөө сагтаа агнуури хэдэг, загаһа баридаг байһан юм.

Ехэ нуур, сөөрэмүүдэй, онсолбол, һайгал делай. Яруунын нуурнуудай, Сэлэнгэ мүрэнэй эрьеэр ажаһуудаг буряадууд, жэшээлхэдэ, Хударийн, Ольхооной буряадууд түхэреэн жэлэй туршада загаһа баридаг байһан. Энээн тушаа эрдэмтэд И. И. Серебренников, М. А. Кроль, Е. С. Соллертинский гэгшэд тодорхой баримтануудта үндэһэлэн бэшэһэн байдаг.

Загаһа барилга хадаа ажахы эрхилэлгэдэ гол һуури эзэлээгүйшье һаа, музейн хүдэлмэрилэгшэдэй һонирхол татана. Юуб гэхэдэ, хоморой шухаг баялиггаа бай... загаһашадай онсо ар... нуудые хэрэглэжэ һургалгада, дүй дуршэлөө мүлихэдэ, өөрын нүлөө үзүүлһэн байха бшуу. Загаһа баридаг өөрсө янзын түхеэрэлгэнүүд, далайн захада ажаһуургшадай ехо заншалнууд тухай мэдэжэ абахада туһатай ха.

Манай музейдэ «загаһа олзоборилгын» гэһэн нэрэтэй тусхай комплекс нээгдэхэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри мүнөө түлэг ябуулагдана. Загаһашадай, ангуушадай, алта бэдэрэгшэдэй, уран дархашуулай ажаһуудал харуулха зорилготойгоор иимэ хэмжээ ябуулга эхилэгдэбэ. Загаһашадай үбэлэй үедэ байдаг байра — балагаануд, хубсаһа хунар, гэр тойронхи эдбараа ба хубиин хэрэгсэлэй зүйлнүүд, загаһа барилгада хэрэглэгдэдэг олон тоото хэрэгсэлнүүд суглуулагдаха юм. Эндэ заатагүй XIX зуун жэлэй үеын экспонадуудые оруулалсаха гэһэн зорилго табигдана.

Эмхидхэлэй хэрэгтэ элдэб эмхи зургааануудаи, онсолбол, «Рыбакколхозсоюзай», агналга-олзоборилолгын ажахын управлениин, ангуушадай ба загаһашадай республиканска бүлгэмэй түлөөлэгшэд туһаламжа үзүүлхэ гэжэ найдамаар. Мүн түүхын гэршэ болохо экспонадуудые суглуулха дуратай хүн бүхэниие энэ хүдэлмэридэмнай хабаадалсахыень гуйха байнабди.

С. ЖАМБАЛОВА.
Байгал шадарай арадуудай этнографическа музейн хүдэлмэрилэгшэ.

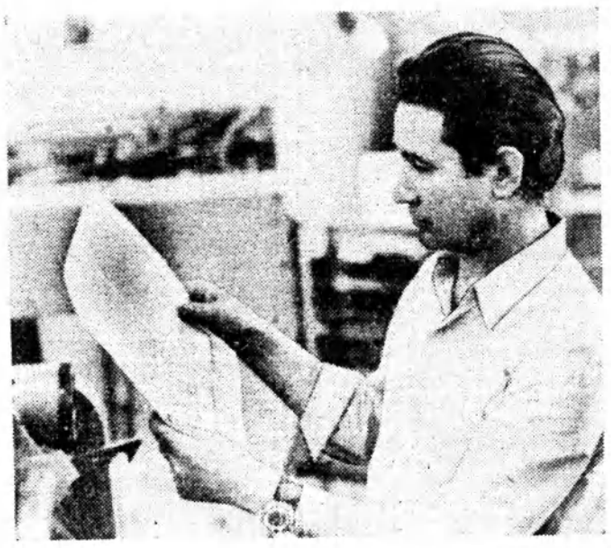

АЛТАН ТҮРЭ

Константин Дмитриевич, Александра Степановна Вылковтэн хүби заяагаа холбожо, нэгэ бүлэ болоһон сагнаа, хойшо 50 жэлэйнгээ ойн гүйсэные тэмдэглэбэ. Эды олон жэл соо эбтэй эетэй ажаһуужа, 10 үхибүүдээ ажабайдалан үргэн харгыда гаргаһан бүлынхидые нютагайнь хүн зон үнэн зүрхэнһөө амаршалба. Мүн лэ ороной олон ондоо хото, һууринуудта ажаһуудаг үхибүүдынь, аша гуманарынь түрэлхидөө амаршалхаар ерээ.

Улаан-Удэ хотын авиационно заводто ажалладаг одхон Володя хүбүүшиинь, Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын хүдэлмэрилэгшэ Геннадий, рановой арадай гэрэлэй таһагта машинисткаар хүдэлдэг Анна гэгшэд, мүн Алтач хотоһоо Люба, Валя, Толя ба бусадшье нэгэн доро ерэжэ, эхэ, эсэгээ баярлуулба.

А. С. Вылкова Эхын алдар солын гурбан шатын орденуудаар, «Эхэ-герой» гэһэн орденоор шагнагдажа, гүрэн түрын зүгһөө үндэр хайра шагналда хүртөө һэн. Мүнөө тэрэ 70 наһатай, зан абаряараа зохид номгон хүн юм. Тиихэдэ 73 наһатай Константин Дмитриевич зугааша дорюун зантай, үшөөл бүхэриг бүхэ зандаа. Анхан сагта эдэнэр Шапеньково тосхондо ажаһуурһан, ажахы хүгжөөлсэхэ хэрэгтэ шадахысаа хүбитаяа оруулалсаһан байха юм.

— Иимэ дэлгэр һанхан ажабайдал тухай ямар сагта бодомжолоо һэмбибди? Юрэдээл, мүнөө сасуулшагүй үзэгдэл ааб даа, — гэжэ К. Д. Вылков хөөрээ һэн.

Т. СМЕЛАЯ.
Баргажанай район.

ВДНХ ОҺШОБО

Арбадахи табан жэлэй түгэсхэлэн жэлдэ эршэтэй һайнаар ажаллажа, социалис мүрысөөнэй түрүүзэргэдэ гараһан Улан-хаанай совхозой 10 бэрхэшүүл ВДНХ харахаяа Москва хото һаяхан мордобо. Тэдэнэрэй дунда комбайнернууд Б. Д. Будаев, П. Б. Цыдыпов, механизаторнууд Е. Ц. Степанов, Ю. Д. Будаев, хонишод Д. К. Дамбинов, Д. Э. Шадапов, мал адуулагша М. М. Цыренова болон бусад бии.

А. БОРИСОВ.
Хурамхаанай район.

Турунтаево тосхоной эд бараанай томо магазинда уран гартай өдөлшөдөй хүдэлдэг отделени бии юм. Зургаан хүнөө бүридэгэн комсомол, залуушуулые К. С. Машарова хүтэлбэрилжэ, районойнгоо ажалшадай захилые дүүрэжэ байдаг. Эбтэй эетэй энэ коллектив һора, квартал бүришөө даабарише улүүлэн дүүрэхын хоннөөо оролдон, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлнэ.

Абаһан уялга, даабаринуудаа дүүрэгжэ, ажалшадай зүһөө ороһон захилнуудые үсөөншье һаитьі шанар һайнтайгаар бүтээдэг байхадаа. ходоодоо олоной зүгһөө һайшаал магтаалда хүртэхэ өноорoо хүртэнэ. Байгша оной юһэн һарын дүнсөөр республика соогоо түрүү һууринуудай нэгые эзэлжэ, эдэнэр Буркоопсоюзай п р а вленниин Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан, 90 тухэригэй мүнгэн шанда хүртэнэн байна.

Өдөлшөдой дундаһаа коммунис ажалай ударнигууд — залуу өдөлшөд Вера Патрушеева, Таня Чиркова, Нина Воротникова, Надя Зеленецкая гэгшэдэй бүтээһэн захил ходоодоо пайн шанартай байдаг.

Түрүү коллективтэй зэрэлэзэд Дарья Емельяновна Тарасовагай хүтэлбэрилдэг найманагшад хүдэлнэ. Эдэнэр баһа удаа табиһан зорилго, уялгаяа аммжалтайгаар дүүргэжэ ябана. Жэшээлхэдэ, 9 һарин даабари 105,9 процент дүүргэгдэнэн байна. Наймаалагшад Н. Т. Толмачева, Т. Н. Гурецкая, Л. М. Бобылева гэгшэд худалдан абагшадай захил, эрилтэнүүдтэ энэрхы зохидоор хандадаг заншалтай юм.

Ажалаараа алдар сууда гараһан хоёр таһагай хүдэлмэрилэгшэд хүн зоной эрилтэдэ үнэн зүрхэнһөө хандадаг, урдаа хараалһан түсэб даабаряа жэншэдгүй дүүргэдэг хадаа һайшаал, магтаалда хүртэнэ бшуу.

П. ХАЛТАНОВ.
Прибайкалиин район.

МҮРЫСЭН АЖАЛЛАНА

НИИСЛЭЛ ХОТОТОЙ ТАНИЛСАА

Хуушан-Онохойн найман жэлэй һүргуулиин һурагшад жэл бүри зунай сагта түрэл ажахыдаа хүдэлдэг. Жэшээлхэдэ, мүнөө жэл эдэнэр капуста ургуулжа, харууһалжа хүряалсаһан байна. Тиихэдээ совхозой хүдэлмэрилэгшэдэй ургуулха ёһотой капустын хахадые шахуу ургуулжа хүряагаа гэжэ тэмдэглэлтэй.

Сүлөө сагаа олониитэдэ ашатай туһатайгаар үнгэргэнэн үхибүүд намарайнгаа амаралтын үедэ Улаан-Удэ хотоор айлшалхаар эльгээгдэдэ һэн. Совхозой хүтэлбэрилэгшэд аяншалга ба экскурсиин бюрогой хүдэлмэрилэгшэдтэ хандажа, хүүгэдэй аяншалга эмхидхэхыень гуйһан байна. Һурагшад этнографическа, түүхын, Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музейнүүдтэ ороһон, нюдэнэй шэмэг, шэхэнэй хужар боломоор юумэ хараһан, үзэһэн, мэдээсэлнүүдые дуулаһан юм. Мүн кино ба театрнуудта ороо, промышленна зарим предприятинуудай ажал хүдэлмэритэй танилсаа. Иигэжэ эдэнэр республикынгаа ниислэл хото тухай мэдээсээ үргэдхөө бшуу.

Б. ГОМБОЕВ.
Загарайн район.

ЗАЛУУ ЭРДЭМТЫН АЛХАМ

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ Буряадай багшанарай институдай зоологиин кафедрын багша Ц. З. Доржиевта 1980 он эгээл аша үрэ ехэтэй жэл байба. Тэрэ жэлэй туршада аспирантурада һураһанай һүүлээр байгша онон март һарада кандидадай диссертаци амжалтатайгаар хамгаалһан юм. Эрдэмтэ «Сайбар боро ба хабсагайда баирладаг зэрлиг гулабхаануудай ажамидарал, абари зан, онсо өөрсө шэнжэнүүд» гэһэн темээр бэшэһэн байгаа.

Цыдып Заятуевичай хүдэлмэри В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Москвагай үрэнэй багшанарай институдай эрдэмтэдэй советэй зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, тэрээндэ эрдэмэй кандидадай нэрэ зэргэ олгогдоһон байна.

Залуу эрдэмтэн һүүлэй хэдэн жэлэй туршада Байгал шадарай амитадай ажамидарал тухай хэдэн олон статья, научна зохёолнуудаа түбэй, нютагай хэблэлдэ гаргуулһан юм.

Л. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ОНСО ШАДАБАРИИН ОХИН СОО

Республиканска типографиин хэблэгшэ М. И. Красенко һаяын үдэрнүүдтэ түрэһөөр 50 наһанайнгаа ойе, мүн эндэ ажаллажа эхилһэр 25 жэлэнигээ ойе тэмдэглэбэ. Баярта инмэ ушарнуудай тохёолдоһон үдэртэ бүхэдынь тэрэниие хани халуунаар амаршалжа, намтар, ажабайдал тухайнь, оролдосото ажал, томоотой даруу, нинүүлэсхы зөөлөй абари зан тухайнь һайшаалта һайхан үгэнүүдые хэлэбэ. Нэрэгшье, дурсахаар юумэл олон даа. Гэрхэ, шадабаритай мэргэжэлтэй яажа ослоһоноо, ажал хэрэгүүдтээ түрүүшын үедэ ушарһан бэрхэшээлнүүд тухай дахинаа һанажа, залуушуулда һургаал болоомоор заабари зүбшэл үгэхэдэ яахаб!

Совет Армиин албанһаа табигдаһанай удаа залуу наһанайнгаа түлэг дунда ябаһан Михаил Красенко түрэл хотодоо түбхинэжэ, типографида хэблэгшын һурагшаар хүдэлхөөр орсо һэн. Дээдэ гарай мэргэжэлтэн болоторoо ургаһан, коммунис ажалай ударнигай үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэнэн, залуушуулай эрхим һурган хүмүүжүүлэгшэ гэжэ коллектив соогоо мүнөө Михаил Петрович суурхана.

Ажалдаа наринаар хандадаг хэблэгшэдэ тон харюусалгатай даабаринууд үгтэдэг. Жэшээлбэл, тэрэ долоон жэлэй туршада Монгол орон руу эльгээгдэхэ журналнуудые хэблэһэн. Үхибүүдэй һуралсалда хэрэглэгдэдэг нэгэшье учебник тэрэнэй хаабадалгаүйгөөр гаргагдаагүй байха юм. Энэ баримтанууд хүтэлбэрилэгшэдэй, нүхэдэйнгөөшье зүгһөө онсо найдалда хүртэдэгыень элирхэйлиэ бшуу.

Ажалдаа эрхимлэгшэ арбадахи табан жэлэйнгээ түсэбтэ даабаринуудые дүрбэн жэлэй туршада гүйсэд дүүргэжэ, мүнөө үедэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй тоосоогоор ажаллажа байнхай. Эдэ бүгэдэ амжалтанууд Михаил Петровичой ажалдаа зохсохы ёноор хандадагнаа, онсо дүй дүрилэл, шадабаритай... тэй бшуу. Мүн лэ һайн шанартай ном, журналнууд худалдан абагшалта, үншагшадта, хүрэхдөө, тэдэнние хэды шэнээн баясуулнаб гэжэ һанахада аятай бшуу.

Партиин XXVI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ шалгаран, урагшаа һанаатаигаар ажаллажа баннан эрхим полиграфист М. И. Красенкыг түрүүлэр 50 наһанайнь ба типографида ажалайнгаа намтар эхилһээрнь 25 жэлэй сүгоор зон нүхэдэйнь зүгһөө амаршалжа, элүүр энхые, бүхы хүсэлэйнь хододоо бэелүүлэ баяные хүсэмөөр лэ! Альгыешин халуунаар адханабди, Михаил Петрович!

И. ХАЛМАТОВ,
типографиин хүдэлмэрилэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. П. Красенко ажалдаа.
Ц. ЦЫРЕНЖАНОВАЙ фото.

Мүнөөдэр сэлмэжэ, бүрхэжэ байха, зарим нютагуудта хярмаг саһан орохо, нулаханаар бордоһолхо. Баруун тээһээ секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Үдэртөө 5—10 гаран градус хүйтэн банхаар хүлеэгдэнэ.

Агаарай байдал тухай энэ мэдээсэл уншаад байхадаа, амаралтынгаа үдэрые сэбэр агаарта сэнгэн үнгэргэхэ дуратаншуул олон олдохо аабза гэжэ һанагдана. Дээдэ Онгостойн хада майлаар, хабтагай таланууудаар энэ жэл саһан ехэ. Санаар яба гэмэ!

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Партийна секретарь» — түрүү бэшэг. «КПСС-эй XXVI съездые үгтуулан» — тобшо мэдээсэлнүүдэй суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Советүүдтэхи гол шухала түшаал» — «Правда Бурятии» газетын корреспондентын хэһэн хөөрэлдөөн. «Түрэл орол доторнай» — ТАСС-ай корреспондентнүүдэй мэдээсэлнүүдһээ. «Хөөр харгын бэлшэр дээрэ» — Э. Дроздовой статья. «Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй сессиин урда тээ» — информационно мэдээсэл. «Правда Бурятии» газетэдэ харюусана».

Гурбадахи хуудаһанда. «Ye сагайнгаа һудаһа барихадаа» — залуу уран зураашадай выставкэ дээрэһээ хэһэн тэмдэглэлнүүд. «Оргоргой өөдэ дүүлиһэн зам» — ТАСС-ай материал.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Элүүр энхын замаар» — рейдовэ бригадын материал.

Санын зүргэ дээрэ

Зүүн Сибириин технологическа институдай спортклубай шанда хүртэхын түлөө санаар урилдалгын мүрысөөн Дээдэ-Онгостойдо үнгэргэгдэжэ, манай республикын түрүү бэрхэ бүхы саначад хабаадаба.

Эхэнэрнүүд — 5, эрэшүүл 10 километртэ урилдаһан байна. Шэнэ-Элхиин дунда һургуулиин һурагша Елена Зубакина һайн һорилго бэлэдхэлтэй байнаная харуулжа, нлалта туйлаба. Технологическа институдай студентка Галина Купцова хоёрдохи һуури эзэлээ. Загарайн районой түлөөлэгшэ Нина Горшкова удаадахи шанда хүртэнэн байна.

Нёдондо жэл зонын чемпион болоһон спортын мастер Валерий Миронов («Забайкалец») 10 ки... рые бултаннаа түрөө... талаа.

Спортын үбэлэй... нээлгын мүрысөөн... республикын санаша... за һайн һорилго бэлэд... байнные харуулба.

СОВЕТ ШАТАРШАДАЙ АМЖАЛТ...

ВАЛЕТТА (Мальта). Уржадэр эндэ шатараар бүхэдэлхэйн олимпиада эхилбэ гэжэ мэдээсээ һэмдэ.

Түрүүшын уулзалгада манай шатаршад Венесуэлын командатай наадаа. Сагаанаар наадаһан дэлхэйн чемпион Анатолий Карпов нилээд удаан эсэргүүсэлтэ үзүүлһэн Остосые шүүгээ. Тиихэдэ Таль—Баласиос. Геллер—Доунина гэһэн партинууд тэнцэлгээр дүүрэбэ. Полугаевский Фернандесые шүүхэ аргатай байбаншье, партияа хойшолуулаа юм. Зүгөөр дахяад наадахадаа, тэрэ алдуу гаргажа, партинь тэнцэлгээр дүүрэбэ. Манай шатаршад дүн хамта 2,5 очкотой болобо.

Англиин, Венгриин ба США-гай шатаршад түрүүшынгээ уулзалгада 4:0 гэһэн тоотойгоор туд тудтаа Тур... Шотландиин ба Доминиканска ре... ликын командануудые илаад, ех... жалта туйлажа, урагшаа дабшаха... дамтай һуури табяа гээша.

Харин тиихэдэ манай эхэнэрэ... команда түрүүшынгээ хоёр уулзал... толотосмо амжалтануудые туйлаа... на. Түрүүн Финляндиин, удаань... диин эхэнэр шатаршадые тэнцэнгү... гэһэн адли тоотойгоор шүүжэ, дүй... 6 очко абаад, түрүүлжэ яэана.

Шатаран бүхэдэлхэйн олимпи... 81 ороной эрэшүүлэй, 40 ороной... нэрнүүдэй команда хабаадажа... Үшөө хэдэн команда ерэхээр хүс... нэ.

(ТАСС)

ТЕЛЕВИДЕНИ

Нояориин 23-һаа 30 болотор

ВОСКРЕСЕНИ, 23

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 —Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.55 — «Будильник». 10.25 —«Советскэ Союзда алба хэнэб!». 11.25 —«Элүүр энхэ байлга». 12.10 —«Үглөөнэй почто» —хүгжэмтэ программа. 12.40 — «Аудөөгэй час». 13. 40 —«Хүгжэмтэ киоск». 14.05 —«Эрдэм ба техникэ» —киножурнал. 14.20 —«Дэлхэйн арадай уран бүтээл». 14.50— Уран һанхаһай гимнастикаар «Интервидениин» кубогта хүртэхын түлөө (Софиһаа дамжуулга). 15.35 —«Сердце Бонивура» — телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм (2-дохи сери). 16.40 — «Танай бэшэгүүдэр» — хүгжэмтэ программа. 17.15 — Улаасхоорондын һонин. 18.00 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Спартак» —«Динамо». (Рига). 20.15 — Мультфильм. 20.30 —«Киногоор аяншалагшадай клуб». 21.30 — «Время». 22.05 —«Энеэдэ наада тойроод». Останкинай концертнэ студиһаа дамжуулга. 23.40 —Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА.

Улаан-Удэ. 18.05 —«Трасса» —уран һайханай фильм. 19.45 —Фильм-концерт.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 24

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Одноклассники» —үхибүүдтэ үрэн һайханай фильм (МНР). 11.20 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 12.20—Камерна оркестрэй концерт. 13.00 — Шэнэ һонин. 14.55 — Дамжуулгын программа. 15.00 — Шэнэ һонин. 15.20 — Армянска телевиденин баримтата фильмүүд. 16.15 —«Горизонт». 17.15 — «Шинии ленинскэ библиотекэ». «Партийна организаци ба партийна литература» гэһэн статьягай толилогдоһоор 75 жэлэй ойдо. 17.45 — «Арадай аялганууд». 18.00 — А. В. Суворовой түрэһөөр 250 жэлэй ойдо. «Полководец» —баримтата фильм.

Улаан-Удэ. 18.30 — Шэнэ һонин. 18.40 — Спортын һонин.

Москва. 19.00 — Футболой һонин. 19.30 — КПСС-эй XXVI съездэ эрхим уг-тамжа. «Кубаниин барайгар». КПСС-эй Красноярска крайкомой нэгэдэхи секретарь, Социалис Ажалай Герой С. Ф. Медуновой хабаадалгатай дамжуулга. 20.00 — А. А. Блогой түрэһөөр 100 жэлэй ойдо. «Моссоведэй» нэрэмжэтэ Үрэнэй академическэ театрай «Версия» гэһэн фильм-зүжэг. 21.30 — «Время». 22.15— «Версия» фильм-зүжэгэй үргэлжэлэл. 23.20 — Интервиденин кубогта хүртэхын түлөө уран һанхаһай гимнастикаар мүрысөөн. Софиһаа дамжуулагдаха. 00.05—«Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Удэ. 17.55 — Дамжуулгын программа. 18.00— «Галина Раднаевагай поэзи» — уран һайханаар уншалга.

Москва. 18.30 — «Манай саад».

Улаан-Удэ. 19.00 — «Манда айлшаар». 19.35 — Соносхолнууд. 19.45 — Баримтата фильмүүд.

ВТОРНИК, 25

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.50—«Время». 9.50 — Үглөөнэй гимнастика. 10.15 — А Штейн. «Версия» — фильм-зүжэг. 12.50 — Шэнэ һонин. 14.55 — Дамжуулгын программа. 15.00. Шэнэ һонин. 15.20.— Баримтата фильмүүд. 16.30 — «Звездочет» — тележурнал. 17.10 — «Телестадион». 17.40 — Нигери СССР хоёрой хоорондохи дипломатическа харисаа холбооной тогтоогдоһоор 20 жэлэй ойдо. «Парламентарий Нигерии в СССР» — баримтата фильм.

Улаан-Удэ. 18.00 —«Байгал» — мэдээсэлэй программа. (буряадаар). 18.30 — Монголоп Арадай Республикын ойдо зорюулагдаһан дамжуулга (буряадаар). 19.00 — «Зүүн Сибирь» — киножурнал.

Москва. 19.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

Улаан-Удэ. 19.30 — «Комсомолой эдэбхитэдэй һургуули» (дабталга).

СРЕДА, 26

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.50 — Үглөөнэй гимнастика. 10.15 —Мультфильмүүд. 10.40—«СССР-эй арадай артистка З. Долуханова дуулана». 11.20— «Киногоор аяншалагшадай клуб». 12.20 — Концерт. 12.50 — Шэнэ һонин, 14.55 — Дамжуулгын программа. 15.00 — Шэнэ һонин. 15.20 — Баримтата фильмүүд. 16.05 — «Хүүгэдтэ ангууд тухай». 16.35 — А. Дворжак. Концерт, 17.15 — «Дохёогоо үгыт, горнистнар!» 17,45 — К. Симонов «Шүлэгүүд. Дневнигүүд. Дурдалганууд». Уран зохёолшын 65 жэлэй ойдо.

Улаан-Удэ. 18,30 —«Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.00 — «Зураг бүхэндэнь — нараг!». 19.15 —«Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ». 19.30 — «Содружество» — тележурнал. 20.00— «Чапаев» — уран һайханай фильм. 21.30 — «Время», 22.15 — «Контрольная для взрослых». Хоёрдохи цикл (3-дахи дамжуулга). 22.35— «Юун? Хаана? Хэзээ?» —телевикториниэ. 23.40 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Удэ. 18.00 —Дамжуулгын программа. 18,05— «Горн» — һурагшадта дамжуулга.

Москва. 18.30 — «Хамтадаа эбтэй эетэй бүлэ».

Улаан-Удэ. 19.00 —«Таанад, агитаторнууд болон политинформаторнуудта». 19.20 — «Буряад уран зохёол». 19.50—Соносхолнууд. 20,00 —«Ямар һонинтойбши, студент?». 20.30 — Баримтата фильм,

ЧЕТВЕРГ, 27

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9,00 — «Время». 9.50 — Үглөөнэй гимнастика, 10.15 — «Дохёогоо үгыт, горнистнар!» 10.45 — «Чапаев» — уран һайханай фильм. 12.20 — В. Моцарт. Концерт. 12.50 — Шэнэ һонин. 14.55 — Дамжуулгын программа. 15.00 — Шэнэ һонин. 15.20 — Баримтата фильмүүд. 15.55 — «Түрэл байгаалимнай». 16.15 — «Шатарай һургуули». Разряднигуудай класс. «Эндшпиль». 16.45 — «Москва шадархи уулзалганууд». 17.15 — «Ород хэлэн».

Улаан-Удэ. 17.45 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. 18.10 — «Улаасхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 18.25 — «Олон миллионой ленинскэ университет». «Городон барилгануудые бодхоолгын социальна ба соёлой асуудалнууд тушаа». СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Литвагай Компартиин, Вильнюсскэ горкомой нэгэдэхи секретарь В. Сакалацскас дамжуулгада хабаадаха. 19.00 — «Оранжевое горлышко» — мультфильм. 19.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 19.30—«КПСС-эй XXVI съездые үгтуулан». Арменидэ Совет засагай тогтоогдоһоор 60 жэлэй ойдо. Арменийн ССР-эй телевиденин дамжуулга. Армениин ССР-эй КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь К. С. Демирчян үгэ хэлэхэ. «Минии Армени»—баримтата фильм. Концерт. 21.30.—Время. 22.15 — «Феникс» баримтата фильм. (ГДР). 23.15— концерт. 00.05 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА.

Москва. 17.45 — «Орленок» телестудиин концертын зал.

Улаан-Удэ. 18.25 — «Хүн бүхэндэ хэрэгтэй албан». 10.05 — Соносхолнууд.

ПЯТНИЦА, 28

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 —Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.50 — Үглөөнэй гимнастика. 10.15 — «Лавина с гор» — уран һайханай фильм. 11.50 — Д. Шостаковичой нэрэмжэтэ квартет наадаха. 12.20 — «Бойг, Лель. Чингиз и другие» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 12.50 — Шэнэ һонин. 14.55 —Дамжуулгын программа. 15.00 — Шэнэ һонин. 15.20 «Время по отцовским часам» — баримтата фильм. 15.50 — Фридрих Энгельсэй түрэһөөр 100 жэрэй ойдо. 16.35 —«СССР-эй арадай артистка М. Сабирова ба Таджигай ССР-эй арадай артист М. Бурханов хатарна».

Улаан-Удэ. 17.15 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. 17.45 — «ТВ-гэй адресуудаар». 18.00 — Боксоор СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй түрүү һуури эзэлхын түлөө чемпионадай түгэсхэл. 21.00 — «Коммунист тухай хөөрэнэбди» —гэһэн циклһээ.

Москва. 21.30 — «Время». 22.15 — «Эрмитаж». XIX зуун жэлэй уран бүтээл. 22.45 — Кинопанорама. 00.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА.

Москва. 17.15 — «Москвагай комсомолшуудай ажал хэрэгүүд». 17.45 — «Онтохондо айлшаар». «Сказка о потеряном времени» — мультфильм. 19.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 19.30 — «Время». 20.05— «Арфа наадана». 20.15 — А. А. Блогой түрэһөөр 100 жэлэй ойдо. «И вечн... бой...» Александр Бл... намтарһаа.

Улаан-Удэ. 21.30 — «... ник» — киноочерк. 21.... Буряадай АССР-эй Гос... радиогой арадай инструм... нуудэй оркестрэй конц... 22.10 — «Зүүн Сибирь»... киножурнал. 22.20 — «... хёохы ажалтанай уран ... гэһэн циклһээ. А. М... гархаев.

СУББОТО, 29

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАМ...

Москва. 8.55 —Дамжуулгын программа. 9.00 ... «Время». 9.55 — «Та... түрэлхидтэ!». 10.25 — «... рода и люди», «Город то... него камня» — баримт... фильм. Эстониин ССР... Кохтла-Ярве город ту... 10.55—«Манай адрес Со... скэ Союз». Армениин СС... эй уран һайханай колле... вуудэй концерт. 11.30... «Шинии дурагай ному... 12.15 — «Спортлотогойн... дахи тираж. 12.30 — «... бедителн» — фронтовой... хэдэй клуб. 3-дахи гвар... скэ танкова армиин вет... нуудай уулзалга. 13.45... «Хүн. Газар. Юртэм... 14.30 — «Эрмитаж». Ф... циин XIX зуун жэлэй... бүтээл. 15.00 — «Мүнө... —түби дэлхэйдэ». 15.1... Югославиин Федеративн... циалис Республикын на... нальна һайндэртэ. СФ... гэй 35 жэлэй ойдо. 17.0... «Ан амитанай ажамидар... 18.05— Политическэ ш... жэлэгшэ Ю. А. Летун... хөөрөөн. 18.35 — «... романс». 19.00 — «Ме... студи». Политическэ ш... лэгшэ В. С. Зорин. 20.0... Фигурна халтирааргаа... нээгдэбэ. «Пражские м... ки» (ЧССР) ба «Голу... мечи» (ГДР) гэһэн улас... рондын мүрысөөнүүдэй... портаж. 20.45 — «... Чохели дуулана» — ф... концерт. 21.30 — «Вре... 22.15 — А. А. Блогой... рэһөөр 100 жэлэй ойдо... рюулагдаһан баяр сое... удэшэ. СССР-эй Үрэнэй... демическэ Ехэ театрһаа... жуулга. 00.05 — Шэнэ... нин.

ВОСКРЕСЕНИ, 30

НЭГЭДЭХИ ПРОГРА...

Москва. 8.55 — ... жуулгын программа. 9.00 ... «Время». 9.50 — «За... кадаа гарагты». 10... «Будильник». 10.45 — ... ветскэ Союзда алба хэ... 11.45 — «Элүүр энхэ... лан» — эрдэм-дэлгэрүү... дамжуулга. 12.30 — ... лөөнэй почто». 13.00... дөөгэй час». 14.00 — ... жэмэй киоск». 14.30—«... це Бонивура» олон се... уран һайханай фильм... дахи сери. 15.35 — «... ка в жизнь». Техническ... гэжэлэй һуралсалай 40... лэй ойдо. СССР-эй ... космонавт, Советскэ С... хоёр дахин Герой П. Р... пович дамжуулгада ... на. 16.45 — «Кин... аяншалагшадай клуб»... — «Настоящие друз... мультфильм. 18.00 — ... хоорондын панорама»... **Улаан-Удэ.** 18.45— ... лэнгэ» — тележурн... ряадаар). 19.25 — ... фильмнүүд. 20.25 — ... дай уран бэлигтэн» — ... фестиваль. Загарайн ...

Москва. 21.30— ... 22.05 — Спортын дам... га: 1. Футболой ш... 2. Хоккейгээр СССР-... пионат. ЦСКА—«Т... 00.20 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРА...

Москва. 18.45—Сов... лицийн үдэртэ зорю... һан концерт.

Редактор Р. Б. ГАРМА...

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-... —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро —2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Го... ственного комитета Бурятской АС... делам издательств полиграфии и ... ной торговли.
Н-01866 Заказ № 170. Индекс